

MAGÁNOLVASMÁNYOK,

MELYEKET A KÖZÉPISKOLÁK TANULÓINAK ISMERNIÖK KELL.

I. osztály.

Andersen meséi. (O. K. 147-149) 30 kr.
 Arany J.: Toldi. (Jelek írók tára 11) 80 kr.
 Békési: Görög-római és hún magyar mondák 1 frt.
 Czuczor: Mesék. 2 köt. (V. K. 11-12) 40 kr.
 Fortunatus és fiai (M. K.) 50 kr.
 Gaal: Csalavér róka (M. K.) 50 kr.
 — Csonos Szigfrid (V. K.) 20 kr.
 — Berni Detre (V. K.) 20 kr.
 Grimm-Gaal: Regék (Franklin-T.) 2 frt.
 Jókai: Magyar föld. 50 kr.
 Merényi: Sajó- és Tiszavölgyi népm. 2 frt.
 Robinson Crusoe. (V. K. 22-24) Kötve 80 kr.

II. osztály.

Amicis: A szív 2 frt 80 kr.
 Boros: Ujabb magyar költők. (V. K. 10) 20 kr.
 Cervantes: Don Quixote. (M. K.) 50 kr.
 Fényes: Szigetvár ostroma. (V. K. 20) 20 kr.
 Gaal M.: Robinson. Kötve 2 frt 40 kr.
 — Virág Palkó 1 frt 20 kr.
 Garay: Szent László. (M. R. 11-12) 1 frt 40 kr.
 Jó könyvek (valamennyi füzet)
 Jókai: Regék. (V. K. 25) 20 kr.
 Jósika: Hunyadi Mátyás. (T. K. 1) 40 kr.
 Merényi: Dunamelléki népmesék 2 frt.
 Mikszáth: Lovagvátrak 3 frt.
 Pálffy: Attila, Isten ostroma. (T. K. 15) 40 kr.
 St. Pierre: Pál és Virginia. (V. K. 25) 20 kr.
 Szalay: Tatárjárás. (V. K. 2) 20 kr.

III. osztály.

Áldor I.: Columbus (T. K. 21) 40 kr.
 Cox: Görög regék. Kötve 3 frt 50 kr.
 Gaal: Kard és lant hőse. Kötve 2 frt.
 — Benyovszky Móricz élete (V. K.) 20 kr.
 — Rontó Pál. (V. K. 18) 20 kr.
 Hevesi: Jelki András kalandjai 2 frt 40 kr.
 Jakab Ö.: Két impostor. Kötve 2 frt.
 Jókai: Kis Deameron. Kötve 2 frt.
 — A magyar nép éleze 80 kr.
 — A nagy-enyedi két fűzfa stb. 40 kr.
 — Népvilág 80 kr.
 — A m. nemzet tört. Három kötet 6 frt.
 Jósika: Regénygyöngyök. (Kis nemz. M. 4) 50 kr.
 Kisfaludy K.: Pártütők. (O. K. 388-89) 20 kr.
 Petőfi: János vitéz (Badics II.) 90 kr.
 Szász: Salamon 1 frt 20 kr.
 Tört. Kvtár: 15, 18, 31, 80, 24, 76, 62, 68, 38, 14, 1, 67

IV. osztály.

Czímer: Művelődéstört. 1 frt 40 kr.
 Czuczor:
 Fáy: Mesék. (Kis nemz. Muz. 25-26) 1 frt.
 Fazekas: Ludas Matyi. (O. K.) 10 kr.
 Fraknoi: II. Lajos (O. K.) 20 kr.
 Plosvay: Tholdi (O. K.) 20 kr.

Kaphatók a Tanulók Lapja kiadóhivatalában Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Jókai: Dekameron. 6 kötet 4 frt 80 kr.
 — Válogatott beszélei (Muz. 15. 16) 1 frt.
 — Sonkoly Gergely 40 kr.
 Jósika: Elbeszélések. (V. K. 29) 20 kr.
 Kisfaludy S.: Regék. (V. K. 1, 19) 40 kr.
 Lamb: Shakespere-mesék 2 frt.
 Laurie: Deák élet Angolországban 1 frt 80 kr.
 Mantegazza: Munka öröme 2 frt 40 kr.
 Simons: A római éskorból (Muz.) 50 kr.
 Tompa: Népregek (Össz. költ.) 2 frt.
 Tört. Kvtár: 47, 60, 50, 51, 65, 49, 48, 71, 53, 5, 39, 10, 26, 37, 6, 35 à 40 kr.
 Vértesy A. Julius Caesar.: (T. K. 26) 40 kr.

V. osztály.

Arany: Toldi estéje 40 kr.
 Gaal: A peleskei nótárius 40 kr.
 Goldsmith: A vétkiesi lelkész (V. K.) 40 kr.
 Gyulai: Egy régi udvarház utolsó gazdája 1 frt 40 kr.
 — Szilágyi és Hajmási. (O. K. 390) 10 kr.
 Hoffmannsegg: Egy utazás (O. K.) 30 kr.
 Jókai: Az új földesúr. 1 frt 60 kr.
 Kisfaludy K.: Vig elbeszélések (V. K.) 20 kr.
 Kölcsey: Parainesis stb. (O. K.) Kötve 60 kr.
 Pázmány: Kaleuz. (J. I.) 60 kr.
 Plutarchos: Eletrajzok 1 frt 60 kr.
 Petőfi: Lyrai költ. (Össz.) 1 frt 50 kr.
 Sebestyén: Az Árpádok 1 frt 50 kr.
 Theophrastus jellemrajzai (O. K.) 20 kr.
 Tompa: Lyrai költ. (Össz. k. népk.) 2 frt.
 Varga: Magyarok tört. 7 frt.
 Tört. Kvtár: 66, 3, 11, 36, 42, 22, 41, 61, 44, 84, 40, 57, 64, 70, 21, 27, 33, 63, 17, 12, 54, 28, 29, 8, 7, 9, 56, 32, 2, 78, 45, 46, 4, 75, 72, 55 à 40 kr.
 Zlinszky: Lyrai szemelvények (J. I.) 1 frt.

VI. osztály.

Andersen: Képeskönyv k. n. (O. K.) 10 kr.
 Arany: Keveháza, 40 kr.
 Berzsenyi: Versei (O. K. 187-190) 40 kr.
 Czuczor: Népies költ. (O. K.) 20 kr.
 Firduszi Szoráb. (O. K.) 30 kr.
 Jókai: Kedves atyafiak.
 — Egy magyar nábob 2 frt 40 kr.
 — Kárpáthy Zoltán 2 frt 40 kr.
 Jósika: Abafi. (Jósika regényei 1-2) 1 frt.
 Katona: Bánk-bán (Jelek írók 22) 80 kr.
 Kemény: Zord idő. 3 frt.
 Kisfaludy K.: A kérék 30 kr.
 — Csalódások (J. I. 26) 30 kr.
 — Tihamer (O. K.) 20 kr.
 Kölcsey versei. (O. K.) 50 kr.
 Magyar népdalok. (N. Múz.) 50 kr.
 Pázmány: Egyh. beszédek. (J. I.) 60 kr.
 Petrarca: Szonettjei. (O. K.) 80 kr.
 Salamon: Magyarország a török hódítás korában 2 frt.
 Shakespere: Coriolán (J. I.) 60 kr.

Shakespere: Julius Caesar (J. I.) 60 kr.
 — Macbeth (J. I.) 50 kr.
 Sophokles: Antigone. (J. I. 20) 50 kr.
 Teleki: Kegyezc. (O. K. 197-200) 40 kr.
 Tompa: Elbeszélő költemények és Virágregék. (Népkiad.) 2 frt.
 Vas Gereben: Nagy idők 2 frt.
 Vörösmarty: Csongor és Tünde. (J. I. 46) 60 kr.
 — Zalán futása 1 frt.
 — Két szomszédvár. (J. I. 29) 50 kr.
 — Eger (O. K.) 30 kr.
 Zrinyiász (O. K. 349) 60 kr.

VII. osztály.

Arany: Zrinyi és Tasso. 50 kr.
 — Az elveszett alkotm. 50 kr.
 Berzsenyi: Ódái. (J. I. 24) 50 kr.
 Bessenyei: A philosophus (O. K.) 30 kr.
 Csokonai: Dorottya (O. K. 1-2) 20 kr.
 Gvadányi: Peleskei nótárius (O. K.) 30 kr.
 Gyöngyösi: Murányi Vénus és Ke-mény János.
 Kármán: Fanny hagyományai (O. K.) 20 kr.
 Kazinczy versei (O. K.) 30 kr.
 Kemény: Rajongók 3 frt.
 Kisfaludy: Iréne. (Jelek írók 55) 50 kr.
 — Himni szerelmei I. II. (O. K.) 80 kr.
 Kölcsey elbeszélései (O. K.) 20 kr.
 Körner: Zrinyi. (O. K. 142-144) 30 kr.
 Mikes: Törökország levelei. (Jel. írók 17) 80 kr.
 Milton: Elveszett parad. (O. K.) 80 kr.
 Szász K.: Nibelungok. 3 frt 40 kr.
 Szigligeti: Csikós. (O. K. 270) 30 kr.
 — Trónkereső. (O. K. 255-257) 30 kr.
 — Liliomfi. (O. K.) 20 kr.

VIII. osztály.

Arany: Kisebb költemények 5 frt.
 — Toldi szerelme. 2 frt.
 — Buda halála 60 kr.
 Beöthy Zs.: Horatius és Kazinczy 60 kr.
 Carlyle: Scott (O. K.) 20 kr.
 Csengery: Tört. tanulm. 1 frt.
 Csiky: Nagymama: (O. K.) 30 kr.
 Czuczor: Botond. (J. I. 31) 40 kr.
 Eötvös: Falu jegyzője. 4 frt 50 kr.
 — Karthausi 3 frt.
 Erdélyi: Pályák és pálmák. 3 frt.
 Faludi: Nemes urfi. (Jelek írók 39) 60 kr.
 Gaal: Peleskei nótárius (O. K.) 40 kr.
 Gyulai: Emlékbeszédek 2 frt.
 — Széchenyi mint író. (O. K. 322) 20 kr.
 — Vörösmarty életrajza 1 frt 50 kr.
 — Katona és Bánkbanja 2 frt.
 Kemény: Özvegy és leánya. 2 frt 50 kr.
 — Gyulai Pál 4 frt 50 kr.
 Madách: Ember tragédiája. 50 kr.
 Riedl: M. irod. főirány (O. K.) 30 kr.
 Vörösmarty: Lyrai költem. 4 frt 20 kr.
 — Az áldozat (O. K.) 30 kr.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:		SZERKESZTI		SZERKESZTŐSÉG:	
Negyed évre...	1 frt 20 kr.	D: RUPP KORNÉL főgymnasiai tanár.		Budapest, IX., Soroksári-u. 31. KIADÓHIVATAL: Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Kéziratokat nem adunk vissza.	
Fél évre ...	2 frt 40 kr.				
Egész évre ...	4 frt 80 kr.				
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.			

A "CYNTHIA" HAJÓTÖRÖTTJE.

Írták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes. 27

Hogy minő úton sietnek haza, a felől már nem volt kétség az *Alaskán*: egyenesen neki az Atlanti-óceánnak, még pedig vitorlával, mert a szénnek meglehetősen híjával voltak már.

— Nem vitorlával! — mondá Erik. — Nekem egyéb tervem van, kettős is, ha kell. Egyik tervem az, hogy a jég-sziget úszó-hajójává teszszük az *Alaskát* mindaddig, a míg velünk egy úton halad. Így sem gőzre, sem vitorlára nem lesz szükségünk; a másik tervem az, hogy a szigeten szerezzük be a szükséges fűtőanyagot azalatt, míg az *Alaskát* húzza maga után.

A doktor mosolygott,

— Csak nem fedeztél fel valami kőszénbányát ott, fiam?

— Azt nem, de fókát annál többet; a foka zsírja pedig kitünő fűtőszer, lehet azzal gőzhajót is fűteni. Szerencsére hoztunk magunkkal olyan készüléket is, melylyel a fókaszirt fűtőanyagul használhatjuk.

Ebben hát megállapodtak. Azután a két halottat elsüllyesztették a tengerben.

Ekkor az *Alaskát* odaerősítették az úszó sziget egyik végéhez. Így aztán se vitorlára, se gőzre nem volt szükségük, mégis gyorsan haladtak, no meg a jéghegyektől sem kellett félniök, az úszó-sziget megtisztította előttük a tengert. Idejük bőven akadt arra, hogy a szigeten fókákra halászszanak.

Néhány nap alatt roppant sokat ejtettek el. A szénkamrákat a szó szoros értelmében fenékig megtöltötték. Volt tehát fűtőanyaguk is elegendő.

Ez alatt a rengeteg jég-sziget napról-napra apadott, fogyott: a víz és a nap sugarai emésztették szüntelenül. Hova-tovább közeledett a pillanat, mikor az egész szétmállik, s a hatalmas szigetből úszó jégtömb lesz.

Erik nem várta be ezt a pillanatot, hanem idején gondoskodott arról, hogy Nowoja-Szemlján

túl érve nyugatnak vegyék az utat, s így szeptember 14-ikén szerencsésen kikötöttek Stockholm-ban, honnan ugyancsak az évrnek februárjában indult el merész útjára az *Alaska*.

Így lön vége a hét hónapig és négy napig tartó első sark-körűli utazásnak, melyet egy huszonegy éves ifjú vezetett.

A Nordenskjöld-féle nagy expedíció daczára is óriási feltűnést keltett ez a bámulatos utazás nemcsak Norvégiában, hanem az egész világon. Egelőre még hallgattak róla az újságok, mert hogy nagyon hihetetlennek tűnt fel, mindazonáltal nyíltan kételkedni benne csak egyetlenegy ember mert és ez — Kajsa kisasszony volt.

Látni kellett volna csak, minő kicsinylő ajkbiggyesztéssel hallgatta, mikor erről az utazásról volt a szó.

Nem is számítva azt, hogy mindjárt hazakeresztésük e szavakat kegyeskedett Erikhez intézni:

— Hála Istennek, valahára hát napirendre térünk a felett az unalmas tárgy felett, mert most már tény, hogy az a hirhedt irlandi meghalt.

Minő lelketlen, hideg szavak voltak ezek! Bezzeg más szavakkal, más szízzel várták Eriket Noróban! Vanda elmesélte, hogy minő aggodalomban töltötték el az életüket, hogy minden gondolatuk a messze idegenben járó hajó utasainál járt; s hogy milyen kimondhatatlanul boldogok most, mikor szemtől-szemben láthatják őket. Erik nem érte el a célját, igaz, de ha erre a kedves családra gondol, akkor nincs oka bánatra. Ezek az egyszerű emberek őt igazán, szívök-lelkük egész melegével szeretik...

Igen... igen, megbecsüli a szeretetüket, s nem fogja jószágukat elfeledni soha. Majd lel alkalmat rá, hogy hosszabb időre ellátogasson hozzájuk.

A fjord szöke virága, a kedves Vanda olyan drága volt az ő szívének; a Hersebmom gazda egyszerű háza eszébe juttatta gyermekkorát és megtelt a szíve igaz boldogsággal, megtelt színtől.

Ezenközben pedig az *Alaska* esodálatos útja

közbeszéd tárgya lön. Épen oly tisztelettel beszéltek róla, mint akár a *Végáról*. Nordenskjöld nagy nevével együtt emlegették az ifjú Herseboom Erikét is. Stockholm kikötőjébe eljöttek a világ minden tájkáról a hajók, az idegenek mind látni szerették volna a híres utazót; Erik valóságos ünnepeltetés középpontjává lett; a tudós társulatok testületileg tisztelegtek nála és szerencsét kívántak neki merész útjához; a politikai körökben arról beszéltek, hogy Eriket és az *Alaska* személyzetét

nemzeti jutalomban kell részesíteni.

Ez a sok dicséret, ez a sok láрма kellemetlenül érintette Eriket.

Ő legjobban tudta, hogy expedíciójának tulajdonképpen való ezélja a maga személyes érdeke volt; s így a nyilvános ünnepeltetéshez neki semmi jözezime nem lehet. Csak leste, várta az első kínálkozó alkalmat arra, hogy mindazt elmondhassa, a mi szívének nyoma, hadd tudja meg a világ az igazat: hogy a sarktengeren ő tulajdonképpen születésének és a *Cynthia* hajótörésének a titkát kereste — s fájdalom, nem találta meg.

Ez az alkalom nemsokára kínálkozott. Stockholm legelőkelőbb lapjának a tudósítója elment az *Alaska* fedélzetére, s beszélni óhajtott a fiatal kapitánnyal. Nem akart egyebet, mint elkérni tőle életrajzának az adatait, mert a lap legközelebbi számában óhajtották megírni.

Nos hát Erik kapott az alkalmon. Most már megmondja az igazat, hogy a nagy dicsőítésnek valahára véget vessen, hogy ne tekintsek őt érdemtellenül második Kolumbusz Kristófnak.

Elmondta leplezetlen őszinteséggel, hogy őt egy szegény noroói halász fogta ki a tengerből, Malárius mester tanította, Schwaryencrona doktor Stockholmba hozta, iskolába járatta; aztán

hogyan tudták meg New-Yorkban, hogy O'Donoghon Patrick ott volt a *Cynthián*, mikor az elsüllyedt; hogy a *Véga* tudósítója írta erről az emberről, miként indult el az *Alaska*, miért változtatta meg az útját, hogyan jutott Lyakowba, szóval mindent őszintén elmondott, mert szegyelte, hogy őt a világ hősként dicsőíti, holott az egész dolog, a mit ő tett, nagyon egyszerű és nagyon természetes.

A reporter czeruzája csak szántotta, egyre gyorsabban szántotta a sorokat a papíron. Minden aprólékos adatot, évszámot, nevet feljegyzett. A tudósító szeme ragyogott és szíve dobogott... Hej, micsoda megható, érdekes tárczát fog ő ebből kanyarítani!

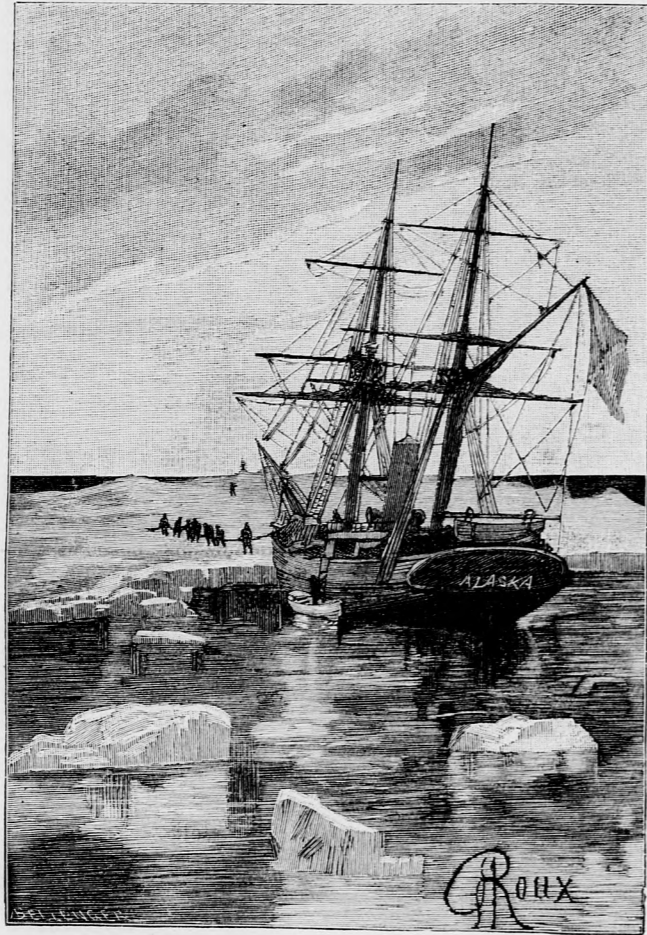
Másnap a legelterjedtebb svéd lap három teljes oldalon közölte az Erik életrajzát.

Az a szerénység, melylyel elmondotta, kettős értéket és érdekességet kölcsönzött egyéniségének, nem kicsinylették, hanem még inkább bámulták. Mohón olvasták mindenfelé, mint a legérdekesebb regényt, mert valóban regény volt az. A külföldi lapok mind szóról-szóra lefordították, s egy hét múlva Európaszerte olvasta millió meg millió ember.

Így jutott bele egyik párisi lapba is; ez a lap pedig a Varennes-utca egyik régi házába, a második emeleti lakás szalonjának az asztalára került.

Egy gyászruhás, fehér hajú nő ült a szalonban, s egy tiszteletreméltó aggastyán. A hölgy nem volt öreg, haját a sok szenvedés festette időnek előtte fehérre; arcán végtelen szenvedés kifejezése. Előtte a himzöráma, keze gépiesen dolgozott, ó de lelke messze... messze kalandozott... Ki tudja, hol?

Az inas behozta a lapot s átadta az aggastyánnak.

AZ ALASKÁT ODAERŐSÍTETTÉK A SZIGET VÉGÉHEZ.

Durrieu volt, az egykori nagykövet, s a Földrajzi Társaság egyik titkára: ugyanaz, a kivel Erik Brestben a préfet estélyén találkozott.

Nagyon természetes, hogy a midőn az ifjú svéd hajóskapitány életéről szóló tárczák olvasásába kezdett, rendkívül érdekesnek találta azt, s roppant figyelemmel olvasta végig. Közbenközben mintha még sápadtabbá vált volna amúgy is elég sápadt arca. Kezébe reszketett a lap; annyira szemmel látható volt az izgatottsága, hogy a szalonban levő hölgynek is feltűnt.

— Atyám, ön rosszul van? — kérde tőle agódva.

— Egy kicsit mintha nagyon meleg volna itt... tulságosan befűtöttek... Nincs semmi bajom... A szobámba megyek... muló baj, ne aggódjál, édes gyermekem — felelé Durrieu úr s azzal kiment a szalonból.

Az újságot is elvitte. Nem akarta, hogy azt a dolgot olvassa, még ne tudjon róla semmit...! Mennyi remény és aggodás szállana meg azt a sokat szenvedett, szegény jó szívet.

A hölgy nehányszor apja szobájának az ajtajához ment. Hallotta lépteinek zaját: az öreg fel és alá járt a szobájában; kinyitotta az ablakot, majd később valamicskével újra becsukta.

Mintegy óra telhetett el. A hölgy benyitott apja szobájába, hogy meggyőződjék a felől: vajon nem komoly-e a baja.

Az aggastyán az íróasztala mellett ült és levelet írt.

(Folyt. köv.)

A MAGYAR DIÁKNYELV.

Írta Dobos Károly.

9

menyei (angyal) bögyörő: az u. n. «krumpli nudli» diák neve. a tájszó után. (Ált.)
meríteni: ki a könyvből lesi ki a leczkét. (Baja.)
mesélni: fillenteni. (Rszbt.)
méregkeverő: (l. bádogos) fémkohász. (Selmb.)
méta: l. longa méta. (Tenv. Szt.-Imre intézet.)
minta balek: v. jó balek, a ki hamar beletalálja magát a helyzetbe. (Selmb.)
miska: piaci kenyér. (Sz.-Udvarhely.)
mócsing: romlott hús. (Selm. Rszbt.)
mókázik: bolondozik. (Debr.)
mosás, nagy mosás: verés. (Torda.)
elmosni: elverni. (Torda.)
muri: v. ricsaj, nagyobb multság. (Debr.)
mujkó: I. gymnasiumi tanuló. (Sopron.)
mutuj: ügyetlen, buta. (Torda.)
mutyizni: közösen játszani; *mutyi*, közös tulajdon. (Rszbt. Bpest.)
mübetegség: ha valaki nem tudja a leczkét s betegséget színlel. (Késmárk.)
müfugálás: előadásról elmaradás. (Késmárk.)
nagybotos: a ki a diák tűzoltókat vezette Debreczenben. (Jókai: Diákok regénye.)
nagytisztelétű úr: tanár úr. (Debr.)

Náthán: zsidó. (Rszbt.)

nebulo: rossz diák. (Debr.)

nedves gyűlés: mikor az akadémisták azért hívják össze gyűlést, hogy ihassanak. (Selmb.)

négyesben jár, mint X, Y: tréfás kifejezője a rossz diáknak. (Z.-Egerszeg.)

nehezen hizó: ösztövért diák. (Debr.)

nehéz nap: oly napok, mikor a tanrend szerint a legnehezebb tárgyak jönnek össze. (Selmb.)

nemes: gazember. (S.-Patak.)

németszóra adni: zálogba tenni. V. ö. héberül, francziául tanul.

ne rángass: bor. (Debr.)

négy kézláb: pedellus gunyneve aláatoskodása miatt. (Szatmár.)

nevelőbe adni: zálogba tenni. (Debr.)

népvezér: önképzőköri választások kortesei. (Rszbt.)

Nokhéry: a kollégiumi diákok őse Debreczenben. (Jókai: Diákok regénye.)

nóta: jegyzetes elégséges. (Sz.-Fehérvár.)

nótát kapott: figyelmetlenségéért megrótták (U. o.)

nyakigláb: hosszú, sovány diák, longinus. (Ált.)

nyomni: ütni. (Torda.)

nyúlgerincz: sovány diák. (Debr.)

nyúllá válik: megugrik. (Debr.)

nyűvész: nyelvész. (Bpest, egyetem.)

Odatámít: bebotlik valahova. (S. A. Ujhely.)

okovokó: labdajáték.

okvetetlenkedik: bosszant, ingerel. (Ált. Tájszó is.)

oldalborda: szomszéd, mellette ülő. (Selmb.)

Olympusz: hegyen lévő diák kamara. (Selmb.)

omnibus: mindenés füzet. (Ált.)

órát kihuzni: elcsapni, elütni, hiábavalósággal eltölteni az időt. Nem felelni. (Ált.)

oratorium: imaterem konviktusokban. (Tenv. Szt. Imre intézet.)

oremus: az alumneum temetője. (Besztercebánya.)

ormányos: nagy orrú keresztény diákok neve. (Rszbt.)

orkánszelet: kalarábé szelet. (Selmb.)

orros: nagy kancsó. (Debr. Tájszó is. V. ö. Sz. M. Tiszt.)

öreg: komoly fiatal embernek mondják bevezőleg. (Ált.)

öreg: szekunda. (Debr.)

öreg: osztályfőnök. (Eszterg.)

örölni: leczkét magolni vagy gyorsan elhadarni. (Ált.)

örült flamingó: bolond (örült kakadú, ugyanily értelemben.)

örült szalamander: u. a. (Selmezt.)

örült kucseber: u. a. (Selmezt. és ált.)

őskohász: (v. zigány.) a metallikusok vulgója. (Selmb.)

Paczalista: elemi iskolába járó. (Torda és ált.)

pakk, paksaméta: elemőzsia, küldemény. (Késmárk.)

pakli, tűzoltó pakli: az a labdajáték, melyben a labdát a falhoz dobják; ha az, a kit a labdadobó szólít, elejti, akkor az dobja s másik szólít. (Ált.)

paklizni: (l. csaklizni) svindlizni a dolgozatokkal; lelopni a máséról. (Ált.)

paklizik: elmarad előadásról. (Debr.)
paklizik: füllent. (Rszbt.)
pampi: ha orrára ülnek valakinek. (Selmecz.)
pampizni: u. a.
palkózik: eszik. (Tájszó is. Szolnok.)
Pannónia: (Dácia, Hungária, Grand Hotel) lakó szobák nevei a kollégiumban. (Debr.)
papirhaluska és tintaieves: bezárás az iskolába s ott — mint tréfásan mondják — ehetik a nebuló tinta-levest s papirhaluskát. (Szolnok.)
papucs: tojásos sült tészta. (Temv. Szt. Imre intézet.)
partikulál: ha ketten vagy hárman mindig együtt vannak. V. ö. lat. pars. (Eszterg. Seminarium.)
pátens: üdvözlő levél, melyet a legátusok visznek a közsépek egyes tehetősebb birtokosainak és a papoknak. (Ált.)
páter: szelid fiú. (Rszbt.)
patvarista: ügyvédbojtár. Ma már általános ismert diák műszó.
pazar: fess, csinos, elegáns értelemben, pl. pazar kis lány v. helyzet. (Selm.)
pecztejet fogni: rókázni. (Rszbt.)
pedzi: ha a tanár a névsorból a mellette levőt szólítja fel. (Eszterg. Tájszó is. V. ö. Sz. M. Tsz.)
pedák: pedellus. (Selm.)
penzió: az a diákművelet, midőn két fiú megfogja a megpenziózandó kezét s azt széthuzván, másik kezükkel a nyakát fogják meg. (Késmárk, Igló, Lőcse, Rszbt. stb.)
pénzmag: pénz. (Ált.)
pénzügyi műveletet végezni: kölcsön kérni. (Ált.)
peták: pénz, mely a kántusnak kijár a halott felett való éneklésért. (Debr.)
petrás: a petroleum tréfás neve. (Selm.)
picze: pedellus neve. V. ö. vicze ugyanaz, a v-ből úgy lett itt p., mint a vaczillálból baczillál, l. baczillál. (Rszbt., Igló, Losonez.)
piczula: hatos. (Ált.)
pige: bige, pilincz, pilinczke, peczek, két végén meghegyezett fadarab, melyet lejtősen tesznek a földre, vagy egy u. n. peczek lyukba, vagy alátámasztással s az ütőfával a hegyét megprecczentik, mire az felugrik a levegőbe. Azon pillanatban, mikor az a levegőben van, megütik, mire a peczek kirepül s a «lent» lévő (az ellenpártiak) valamelyike bedobja a kijelölt körbe. (Ált.)
piko: leveshez való kenyér neve. (Debr. Tájszó is. V. ö. Sz. M. Tsz.)
pincs: bepincsel, elégtelenre felel. (Sz.-Fehérvár.)
pipa: jó madár, «jó spézi». (Sárospatak, Selm. Debr.)
pipát csinál: ha valaki tornázás közben lábfejét behuzza. (Temv.)
pipatorium: pipázóterem vagy pipatartó. (Ált.)
piszkázat: impurum. (Ált.)
pisztoly: klasszikus szöveg fordítása. (Besztercebánya.)
pitypoty fráter: haszontalan. (Szatmár.)
plebs: alsóbb osztályos. (Temv. Szt. Imre intézet.)

pluczkár: kőmives legény. (Igló, Késm.)
plusquamság: sok, igen sok. (Selm.)
plutyka: édes káposzta, szeminariumi étel. (V. ö. ném. Blutkohl, vörös káposzta.) (Temv.) Székesfehérvárt **plutykának** ejtik s kelkáposztát, olaszt, értenek rajta.
poczk: kicsi, első osztályos gimnáziumi tanuló. (Torda s ált.)
poczoalista: v. ö. paczalista, elemi iskolás. (Sz. Udvarhely.)
podium: a katedra alatti emelvény a tanteremben. (Sz. Udvarhely.)
podium: folyosó. (Debr.)
poházik: tűzzel tanul v. eszik. (Debr., Bpest s többh.)
poloska: minden polgár ember. (Késm. V. ö. filiszter.)
porta: kapu. (Debr.)
portázni: kapuzni, estelenként elbeszélgetni a k.-ban. (Debr.) (Folyt. köv.)

TUTAJ A DUNÁN.

... A parton megálltam álmatagon, lázba,
 Az egész víztükör megannyi barázda;
 Duna közepében hajók között, alatt
 Kicsiny tutaj szalad.

Pár bérezi fenyőbül csak úgy összeróva,
 Elején ember áll, mintha szobor volna.
 Tutajos, tudod-e, hol a Garam partja,
 Mi ujság van arra?

Pár bérezi fenyőbül tutaj összeróva...
 Szívembe belekap ócska, régi nóta;
 Kisértget, kerülget sok felzsongó emlék:
 Dajkadál — gyerekség.

Egyszer csak letörpül öreg Gellért kúpja:
 Csilló pókhálón át oda látok újra...
 Hullámszik, inog a verőfényes pára:
 Halmok, völgyek tája.

A szemem belevész fehér ködbe, füstbe;
 Napfény ha ráesik: havasok ezüstje.
 Tarkálló szalagok széjjel a lankákon:
 Olyan, mint egy álom.

Mintha mind aludnék; mint egy lassú dallam
 Valami örök nesz morajlik csak halkan;
 Búsán, elhalóan pásztor sipja fúj még —
 Ugyan sírni tudnék!

Sírván is dalolni édes lelki esendrül...
 Pár falevél libben... valami megcsendül,
 Túlhan az erdőkön a falunk harangja —
 Mintha hívogatna...

Fejér Béla.

Etele követje mond
 meg az uradnak.

HÚN- MONDÁK.

Irta
 Gaal Mózes.

Az Isten kardjának rettenetes útja.

Egyedül volt az úr Tisza-Duna között húnok
 rettenetes királya, Etele. Nem korlátozta már Buda
 király nyüggént, hún főurak tőle, ha ki nem sze-
 rette is, de iszonyúan féltek, s nem emelkedett
 kar, nem támadt ellene elégedetlen szó Buda
 veszte miatt.

Hadai bejárták az egész világot, nyugatra Vol-
 gától, nagy Etel-folyótól, merre ellát a nap tűn-
 dökő szemével, el a nagy tengerig, a mely víz-
 karjával átöleli messze a kerek föld szirtes hatá-
 rait. Római és görög császárok ijedve hallották a
 híret Isten ostorának.

Más istent imádó népek fohászkodtak oltár elé
 hullva:

— Ments meg Uram minket húnok nyilaitól, a
 te ostorodtól, büntető kezdednek rettentő súlyától,
 szörnyű Etelétől.

Garnadába raktak arany-ezüst marhát, adót
 felajánltak, kezeseket küldtek, békét könyörögtek
 szolgálalázzal, azok is lehulltak esennen előtte,
 kiknek fejét ülte sárrarany-korona, a kik lakozának
 márvány-palotában, ültek aranszéken, s ezernyi
 ezer nép urai valának nyugaton meg délen.

Babonás hit tartá, hogy az igaz isten megtorolja

bűnét a bűnös világnak, mert bűn
 fészkelé be magát palotákban, rot-
 hadott a szív ott, megromlék az
 erkölcs, hire-neve maradt római
 nagyságnak. És világraszóló Rómá-
 ban, Bizanczban, keleti római
 császárok fészkeben, hitet, becsü-
 letet olesó áron adtak, olesó áron
 vettek, piacon kínáltak, alkudtak
 is rája szemérmetlen módon.

Nagy Etele tudta Nyugat minden
 bűnét, s hova lábát tette, nyomá-
 ban fű nem nőtt, városok falait
 serege szétdúlta; a merre tapodott
 aczélkörmű lova, pusztulás ma-
 radtott.

Nem volt olyan zuga, olyan rej-
 tett helye vén Európának, hova el
 nem jutott iramodó lován a húnok serege.
 Támadt, mint a villám, mikor nem is várták, szél
 vembétől szülte szilaj pusztá szele a hún pari-
 pákat.

Udvarában, büszke Etellakra gyűltek, avagy
 Sikambria ékes városába, Etelét udvarló követek
 csoportban. Mind, a hányan voltak, hozzá kérni
 jöttek, követelni tőle vagy hadat izenni nem akadt
 követség.

Ő pedig len üle aranyos karszékén, királyi pom-
 pában, napkeleti fényvel. Ámulva elámult világ
 szeme rajta, vakító volt a fény, mely őt körülvette,
 fejedelmek sarja szolgálta urául, s töméntelen rab
 nép nyüzsgött körülötte.

Nem volt ilyen király, mióta a vén föld urat, s
 szolgát ismer. Im, hogy együtt voltak minap is
 körulte mind a húnok főbbi, intett egy hívének,
 görögből lett húnok, böles Onegeziosznak:

— Eredj, édes hivem, — mert hát megbecsülte,
 eredj te nyargalton nyargalvást Rómába, római
 császárhoz, ha ott nem találod, keresd Ravennába,
 Honorius néven uralkodik ottan. Mondják, nagy
 föld ura, mondják, hogy hatalmas. Azt izenem
 néki: a kit felajánlott asszonyfeleségül Etele király-
 nak, hugát, Honoriat veled küldje nyomban, ke-
 gyesen fogadom, többi asszonyaim közt léssen
 becsületje. Mondd, várom az asszonyt, a császári
 sarjat, de még inkább várom, kívánom, akarom
 jegyajándokául a fél birodalmat Honorius úrtól,
 római császártól. Úgy mond el parancsom, a
 mint tőlem vettél, se hozzá ne toldjál hiú büszke-
 ségből, el se végy belőle gyáva alázatból. Elvárom
 a választ mához egy hónapra.

Hún követ megvitte Nyugat császáranak Etele

parancsát. Elmondotta hiven, nem vett el belőle és hozzá sem toldott.

Honorius császár s a római urak hallgatták-hallgatták, végig meghallgatták. Húnok nagy királyát Nyugaton ismerték, Nyugaton meg Délen, fel Észak honáig mindenütt ismerték, mindenütt rettegtek.

Első, ki szót szólott császár-akarattól, Aëtiosz vala, római főember, böles volt a beszédben, hadakozásban nagy. Húnok nyelvén értett, mert gyermekkorában Húnországot látta, Etelét ismerte, s római büszkeség, régi nagyság magva megmaradt még benne.

Szólott ezenképpen császára nevében:

— Etele követje, mondd meg az uradnak császár feleletjét. Mondjad úgy, mint hallod. Nagy a kevelysége húnok királyának, hogy szemét ráveté a császár hugára, szép Honoríára. Róma ritka gyöngye nem termett hún király kényére-kedvére. Való, igaz, hogy nagy Etele hatalma, hirét-nevét tudjuk, vitézi mivoltát félük számos népek, ámde ezek közt nincs Honorius népe; a római nem fél világ ostorától. Honoria kezét Etele nem kapja, fele birodalmát Honorius császár húnok királyától megvédi erővel. Ezt vidd feleletül Onegeziosz úr, húnok nagy királya jöhet, készen várjuk.

Nosza, a mint vette császár izenetjét, a büszke szavakat Etele, így szólott:

— Újjat velem húzni mer a gyáva császár? ... Ki volt, mondd, ha tudod, ki volt a császárnak a sugalmazója, mert hogy ő magától erre vetemedék, azt el nem hiszem?

Felelt rá viszontag Etele követje:

— Császára nevében Aëtiosz mondá, a miket hallottál, nagy Etele, tölem. Ismered őt, úgy-e? Álmodtál mikor láttál az Isten kardjáról, vele viaskodtál; ifjanta pediglen együtt játszódtatok Bendeguz atyádnak sátra körül hajdan.

— Aëtiosz mondta — tünődék Etele — büszke Aëtiosz, a római gyermek.

— Gyermekek csak volt, immár embernyi ember ő, él nagy tisztességben, úgy hallám, nagy úr most. Császár seregének vezére, szavától megmozdul a tábor, százezrek uralják, s nagy a vitészsége, hadban jártassága. Húnfortélyt ismeri, el nem bízott, nagyra tart téged is, kivettem szavából.

— Szavának keserűn megadja az árát Honorius császár ...

Ennyi volt a szava, egy igével sem több, Etele királynak.

Fel harezra, fel húnok, leigázott népek fegyvert ragadjatok! Aczélkard villogjon, szeges buzogá-

nyok pajzsot repeszszenek, trombiták, tülköknek harsogjon a hangja, igavonó barom hordjon hadiszerszámmal megrakott szekeret, nem egyet, százszor, no meg tízszer többet is a száznál. Hadban Etele, császárt megalázni, Nyugat erősségét, daczos várát: Rómát felforgatni töstől. Harezra termett húnok sietősen jertek! ...

Megmozdult a húnok óriás birodalma. Mintha tágas mezőn a mennyi a fűszál, mind fegyverré válna, egymás mellé állna, sűrűn egymás mellé, s indulna a harezba Etele királyljal: olyan sokan voltak.

Alig akadt olyan vakmerő vagy gyáva, ki többre becsülte sátra nyugodalmát, vagy féltette bőrét, mikor Etelenek hírnöke hirdette, hogy indul újabb diadalra az «Isten ostora». Még azok is, kiknek Etele nagysága szálka volt szemökben, akarattja ellen cselekedni jaj dehogy is mertek.

Gyűltek, gyülekeztek húnok, gótok, longobárdok; jöttek a herulok ökörbőr pajzsokkal; nyakukra tette volt Etele a lábát, szolgák tiszte pedig alázatos módon parancsot fogadni.

Paripák nyihogtak, váltig díszekedve tánczoltatták esontcs, nagy paripáikat Etele vitézi, kik minden időben körülötte voltak és tőle tanulták hadnak mesterségét, tőle tanulták meg véres diadalmak örömét ízlelni, s a halállal szembe vakmerően nézni.

Hún király tábora megindula aztán. Nyugat felé tartott népiért haraggal. Dobogott a föld is, csatogtak a lovak körmei; szél támadt, vihar szele támadt, merre útjok vették.

Beláthatatlan a sereg hosszú sora, mely miként ha volna isten haragjának élő lángostora; ha ez egyet pattog Etele kezében, jaj annak a népnek és jaj az országnak hova, s kire rácsap.

PETŐFI ÉS BYRON.

Tanulmány.

A világirodalomban alig találunk speczifikusabb nemzeti költőt Petőfinél. És odálatos: mégis épen hozzá nagyon sok tekintetben hasonló, számos nagysága van a külföld irodalmainak. Hisz Petőfiről méltán mondhatjuk, hogy ő a magyar Beranger, a magyar Burns, a magyar Heine, a magyar Ugo Foscolo. Ha az angol irodalomban keresünk Petőfihez hasonló, nagy költői talentumot, kutató szemünk természetesen akad meg először Burnsön, a szegény skót bérlő nagyszellemű, szerencsétlen fián, a kit a természet szeretete emelt magasra és a saját természetével való meghasonlása döntött

mélységbe. Valóban, Petőfi és Burns élete és a népiest, a természetest imádó költészete nem egy rokonvonást mutat. Az ő életük, valamint Apolló legtöbb vérző szívé, földi vándoráé, emlékeztet a régi, római rabszolgák sorsára. A míg a rabszolgák éltek, a legnehezebb, legmegalázóbb, legnyomorúságosabb munkákat végezték, uraik lenézték,

Burnsból és megvan Petőfiben: a határtalan szilajság, a féktelen szenvedély. Talán kezdődő viharhoz hasonlíthatjuk a Petőfi lyráját és lecsendesült zivatarhoz a Burnsét. És e kezdődő és lecsendesült zivatar közt ott van a tetőpont: a zúgó, tomboló, tovarobogó és megrázó vihar: *lord Byron* költészete és hozzátehetjük: *lord Byron* élete.

BYRON GYÖRGY NOEL GORDON.

gúnyolták őket és hátukat sűrűn érte az ostoressapás. De a mikor földi szenvedéseiknek vége szakadt, *sírhelyük* «locus separatus», szent hely volt, a melytől távol maradt a profán világ zaja. Így hurcolják a költők is vérző homlokukon a töviskoszorút, de a mikor meghalnak, sirjaik felett ott áll a «hálás» utódok kegyeletes márvány emléke. Adatok volna nekik inkább enni, a míg éltek!

Egy fontos vonás, egy nagyon fontos hiányzik

Talán kissé merész dolog összehasonlítani Petőfit, a lyrikust, és lord Byront, az epikai és drámai költőt. De ne feledjük, hogy Byron műveiben az ő szenvedélyes, izgékony, lyrikus lelke minduntalan megnyilatkozik. A hogy ő beszél a természetéről, a kék Ádriáról, a gondolás daláról, úgy csak egy *lyrikus* ajkáról szállhat a szó.

Másrészt Petőfi Sándor viharzántotta életében egy korszak, a mely határozottan Byron hatása

alatt áll. Ez a korszak 1845 szeptemberével kezdődik. Ekkor történt az a fájdalmas emlékezetű visszauasítás, a mely Petőfit a szépséges Mednyánszky lány részéről érte. Csalódott a szerelmes. Ekkor támad keserű összeütközése és hosszas viszálykodása barátaival. Immár csalódott a szerelmes és csalódott az ember. De hátra volt még a legkeserűbb pohár. A magyar kritika egy, el kell ismerni: jeles műveltségű része, a legkíméletlenebb támadásokkal illette a fiatal költőt. E támadásokat az előkelő összeköttetésekkel rendelkező P. Horváth Lázár (Byron első, gyöngye magyar fordítója) és Zerffy Gusztáv vezették a «Honderűben» és a «Bp. Híradóban». Gúnyosan emlegetik «Petőfi úr» hiányos általános műveltségét. Megróják benne költőiségének épen legnemesebb zománcczát: a népiességet. Azt mondják, parasztos, nyers.

Bizonyára a kemény kritika minden ambíciózus léleknek fáj, de különösen fáj az annyira önérzetes Petőfié. Hogy mennyi harag volt akkor az ő büszke, daczos szívében, azt a «Honderűhöz» intézett kíméletlen s hozzá nem is méltó hangú verséből láthatjuk. Ime: a megcsalódott szerelmes, a megcsalódott ember mellé odatelepszik egy harmadik elbúsult, szomorú, vergődő lélek: az önérzetében megsértett költő.

Ez időben kezd olvasni Byront. Valami delejes áram van az emberi szívből, a mely változó hangulatainkkal hol erre, hol arra irányul. Ha boldog, tiszta és verőfényes a lelkünk, akkor a napot keressük, a ragyogó, a meleg, a tüzes napot. De ha beköszönt hozzánk sápadtan és roskatagon egy szomorú vándor: a búbanat, akkor az éjszakát keressük sötét lelkünk e hűsége, sötét társát s még az éjszakában is a leghalványabb, a legszomorúbb csillagot!

Ilyen hangulatban ismerkedik meg Petőfi Byron műveinek javarészeivel. Fájó viszhang kél a szívében, a mikor a nagy britt költő keserűségtől át meg áthatott, borongós, majd gúnyosan felkaczagó dalait olvassa. Megismerkedik a sánta lord életével, a melyről Moore Tamás oly jellemzően mondja, hogy «képzeltető-e szomorúbb könyv, mint Byron élete?» Byron példájára Petőfi is az utazásban keresett enyhülést, vigasztalást, ekkor írja nagyobb terjedelműnek tervezett úti rajzeit.

Szeretett volna, miként a nagy, hazátlan angol, messze-messze szállni keserűsége bölcsőjétől. «Ah, szeretném az Alpesekeket látni és a tengert, távol az emberektől és megvetésre méltó üzelmeiktől!»

Úgy, mint egykor lord Byron a «Don Juan»-

ban, a fenséges és triviális elemek e bizarr egyesítésében, keserű gúnyval ostromozza Petőfi kritikussait.

Valóban Byron szomorúságának sok tekintetben ugyanaz a kútforrása, mint a Petőfié. Egy előkelő skót lap, majd több más, gúnyosan kritizálják első alkotásait. Majd úgy látszik, «Herold»-jával csak azért arat tapsokat, hogy a tetszés viharos zaját rögtön felváltsa «a gyalázat ordítása», hogy Macaulay szavait idézzem. Szerencsétlen házassága folytán kénytelen távozni Angolországból. A nagy botrányt követő vihar elől, mint valami modern Ovidius, messzire távozik, messzire, örökre. Ilyen hangulatban irogatja esodás remekait a genfői partján, ama ridegségében oly szép világban, a hol egykor Rousseau álmodozott a természet örök igazságairól. Onnan Olasz-, majd Görögországba bújdosik.

Ime, itt rekedtem kiemelni, hogy Petőfi pessimismusának oka körülbelül azonos a Byronéval. De nagyságában, pusztító hatásában nem is fogható a Byron keserűségéhez. Mindazáltal Petőfi Byron modorában kezd írni életének legszomorúbb órájában. Csak egynéhány jellemző költeményét említem fel: a Három szív történetét, a Tündéralmot, a Szerelme átkát (a melyben, mint Petőfi egyik életírója megjegyzi, főképp a byronianusan kigondolt boszúállás érdekes), az Ismerjétek meg! cz. dalt és első sorban az *Utolsó embert*, mint a mely Petőfi összes művei közt leginkább tükrözteti Byron hatását. Az «Utolsó ember» tárgyra, alapeszmére, hangulatra tökéletesen megegyezik az angol költő «Sötétség» cz. remek rhapsodiájával. Mind a kettő a földi tenyészet, az emberiség életének utolsó, megrázó stádiumát festi komor színekkel. Az «Utolsó ember» az emberi nem, ez egykor büszke, nemes faj végső, elkorcsosult, nyomorult hajtásának kínos panasza. A «Sötétség» leírja az utolsó emberlakta város kihalását; egy percznyi csönd a borzalmas pusztulás felett, aztán kitör a vihar az éjszakában és végigszáguld a romokon.

(Folytatása következik.)

A VIZSGÁK HUMORA.

Ha megvan a temetőnek, a börtönök czelláinak, iskolapadoknak és utczafalaknak a maga humora, miért ne lehetne meg a vizsgáknak is? A kérdések és feleletek gyors keresztütze nagyon alkalmas a váratlan ötletek gyors kiugrasztására. A vizsgák humorának egyik dús talaja a falusi iskola. Itt esiráznak legbujább azok a neveltet-

termékek, melyek annyi derült perczet szereznek az olvasóknak.

Azokon kívül, a melyek valósággal megtörtént tényeken alapulnak, igen nagy azoknak a száma is, melyek a költői fictio körébe tartoznak. Ilyen például azon vizsgáló esete, kitől mikor a kisebb proféták neveit kérdezték, azt felelte rá egész udvariasan, hogy miután nem emlékszik tisztán rájuk, inkább nem tesz közöttük megkülönböztetéseket. Egy más theológus az irgalmas szamaritanus paraboláját adta elő annak rendje szerint, egészen addig a pontig, a hol a szamaritanus így szól a csaplároshoz: «Visszajövet majd megfizetek» — a mihez hozzátette aztán: «Igy szolt, tudva azt, hogy sohsem néz többet szeme közé».

Térjünk át kisebb tanulók feleleteire; ezekben nem annyira a szándékosnak vélhető elmesség, mint a természetes naivság csillámlik föl. Így például: Ábrahám Loth apja volt és hét felesége volt. Egyiket Izmaelnek hitták, a másikat Hágárnak. Egyiket otthon tartotta, másikat a pusztába üzte, hol nappal sóbálványnyá, éjszaka tűzoszloppá vált.

Vagy pedig: József cifra kabátot hordott. Fáraó főminisztere volt, ki megfejtette álmait. Feleségül vette Potifár leányát s kivezette az egyiptomiakat a rabságból Kanaánba, Galileába, ott kardjába dőlt és meghalt az ígért földje látásánál.

Még tovább: Mózes egyiptomi volt. Csapkebokorban lakott, egy aranyborjút tartott és érzékglyót imádott. Negyven évig nem táplálkozott egyébbel manjánál. Mikor egy faág alatt lovagolt el, hajával fennakadt s Absolon fia megölte, a mint az ágon esüngött.

Ismeretesebb tán, de jobb még a következő két adoma. Egy falusi vizsgán azt kérdezik a gyerektől, hol van a szentírásban említés arról, hogy egy állat megszólal. Felelet: «Mikor a ezethal elnyeli Jónást.» — «És mit mondott a ezethal?» Rávágja a fiú egész készséggel: «Azt mondja, hogy majd azt hittem, hogy keresztény vagy.»

Egy más alkalommal senki sem tudott az osztályban megfelelni arra a kérdésre: miféle fegyverrel verte meg Sámson a filiszteusokat. A tanító segíteni akarván az általános zavaron, jelentős módon nyúlt állkapcsához: «Nos, mi ez?» A mire aztán kitör egyszerre az eszmetársítás útján emlékezetbe hozott felelet: «Szamar-állkapocs-al».

Különösen gazdagok frappans feleletekben az orvosi szigorlatok. Mikor például a tanár azt

kérdi szigorlójától, minő eszközökhöz folyamodnék, hogy páciensénél bő izzadást idézzen elő, — erre a válasz: «Vizsgát állatnék vele a tanár úr előtt.» Máskor egy más vizsgáló tanár nagyon megütődött tanítványa készületlenségén s türelmét elvesztve kiáltott föl: «Ön talán azt sem tudná megmondani, miféle izmokhoz hozok mozgásba, ha megcsiklandom.» — «De igen, tanár úr; karomnak flexorait és extensorait, mert akkor rögtön kezére ütnek.» Lefebore de Fourey, francia tanár szintén nagyon ideges ember volt. Ő is kijött a sodrából, mikor egy tanítványa sokáig váratott a kérdésére adandó felelettel. «Hozzanak egy köteg szénát — kiáltott föl mérgesen — ez úrnak reggelire!» — «Hozzanak csak kettőt, — volt a visszavágás, — monsieur és én együtt fogunk reggelizni.»

Egészen külön specialitása a vizsgák humorának az, mely a leányiskolák padjaiból kerül ki. Naiv lányka volt, a ki a háztartástanból hozzá intézett kérdésre azt a feleletet adta, hogy a szobát télen tüzzel, nyáron thermometerrel kell egyenlő hőfokon tartani. Az sem volt nagyobb lángész, a ki a thermometer rendeltetését úgy fejtette meg, hogy arra való, hogy kibocsássa a meleget, ha hidegülni kezd az idő.

A tanfelügyelői és vizsgabiztosi rendszer még jobban kibővítette a derült komikum körét, mert egy idegen és nagytekintélyű úr közbeszólása mindennél inkább alkalmas arra, hogy a süldő tanulót zavarba hozza. Ily közbeszólások adtak alkalmat a következő kérdésekre és feleletekre. «Melyik király következett Magyarországon Salamon után?» Mire a legifjabb így felelt: «Sába királynője.» Vagy: «Hol járt Jézus 12 éves korában?» — felelet: «a 13-dikban.» Különös képzelődést árult el az a kis diák, ki, midőn azt kérdezték tőle, miről híres a Vöröstenger, egész ártatlanul adta rá magyarázatul: «vörös heringjeiről». Vagy az a másik, ki e kérdésre: «mit ért tisztátlan lélek alatt?» azt adta felvilágosításul, hogy: «a csunya ördögöt».

A váratlan komikum derűjével hat néha a legokosabb felelet is. Egy tanár épen azt magyarázta, hogy a szárazföld nem szakadatlan folytonosságú s ennek megerősítésül odaszólt mellette álló tanítványához: «Nos, mit gondolsz hát, körül tudná-e apád a világot sétálni?» — «Nem, tanító úr?» «És miért nem?» — «Mert meghalt már».

Minden pädagógus tudja, hogy a még ki nem fejlett ítélőképesség egy bizonyos stádiumában

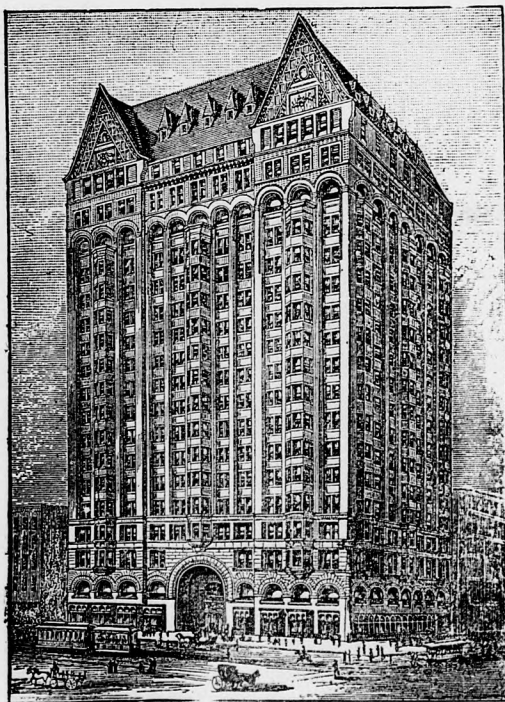
igen sok hajlandóságot mutat minden tanuló arra, hogy negatív alakban adja meg feleleteit. «A bor, mondja például egyik, igen hasznos ezik s már sok embernek, asszonynak s gyermeknek életét mentette meg.» S vajjon mivel? — «Mert nem itták meg.» Továbbá: «a só olyan ásvány, melynek íze nagyon rossz, ha nem teszik a levesbe.» Valahol előfordul a *regeneratio* szó. «Mit jelent ez?» kérdi a tanár egyik legokosabb tanítványától. «Ujjászületést», felel ez. «Helyes. És szeretnél te is ujjászületni?» A fiú habozik, de végre is kirukkol vele, hogy nem biz ő. «Számár! hát miért nem?» — «Mert... mert... félnék, hogy puposnak találnék születni.»

De nem fűzzük tovább az önkénytelen élecek ez adomaszövedékét. Az élet mindenütt tud derűs oldalt is mutatni, s hogy nem a legkevésbé derűs ott, hol az élet komoly feladatai megoldásának pillanatai előtt áll, erről akartunk e cikkben tanúságot szolgáltatni.

A VILÁG CSODÁI.

«Sky-scrapers.»

Ez az eredeti angol szólás annyit tesz, mint: a «felleg-horzsolók», «felhő-karczolók». Jó magyarsággal «egét verdesőknek» mondhatnók.

A SZABADKÖMŰVESEK 20 EMELETES HÁZA CHICAGÓBAN.

Vonatkozik pedig ezen kifejezés azon óriási magasságú házakra, melyeket a vállalkozó szellemű yankeek állítottak bele a világ csodáinak sorozatába. Chicagóban kezdték voltaképp a 10—15 emelet magasságú bérházakat emelni, követték a példát New-York és Sant-Francisco és azóta gombaszerű hamarsággal, emeletek számában egymást túlliecsítve, tornyosodnak az ég felé ezek a «sky-scra- per»-ek. Az amerikai polgár szeme már a megszokottság gyakorlatával tekint reájuk, az európai ember azonban még itthon is szédülve gondol az ily épület-Góliáthokra, hát még a *wigwamok* lakosa, az indiánus, a mint a rétségről a nagyvárosba be-bekukkant!

Az európai nagyvárosokban 5—6 emeletig szoktak terjeszkedni az építők, 7—8 emelet már a ritkaságok közé tartozik. Minálunk Budapesten néhány hónappal ezelőtt tagadta meg a város egy vállalkozótól, ki öt emeletes házat épített, az ötödik emeletre a lakási engedélyt. Ez bizony kissé túlságba vitt óvatosság! Ámde tény, hogy a közbiztonság üdvös célját tartják szem előtt, míg Amerikában — hol állam- és magánszemély szinte vetélkednek abban, hogy lehetőleg határos, monstruózus alkotásokat hozzanak létre — akár a fellegekbe ütközhetik házaid ormója. Fő dolog, hogy a *zsebedből* teljék.

Mindazonáltal ne higgyük, hogy merőben a szertelenség hajhászása vagy a konkurrenzia láza azon ok, mely a «felleg-horzsolók»-at föl szokta építeni. Nyomós gazdasági okok játszanak itt közbe. Az amerikai nagyvárosok hallatlan fejlődése iszonyatos mértékben fölverte a házhelyek árát. Chicago helyén 1831-ben három kis fakunyhó volt, ma pedig háztenger, mely másfél millió embernek ad lakást. *Manhattan* sziget — melyen Newyork elterül — csak 20 kilométer hosszú és harmadfél millió embert befogadó épületeken kívül még kikötőknek és hatalmas parkoknak kell helyet adnia. Csodálhatjuk-e ily körülmények közt a telkek drágaságát, melynek mekkoraságáról fogalmat nyújt az, hogy a *Manhattan* biztosító társulat palotájának minden négyzetláb területéért 282 dollárt, azaz négyzetméterenkint 6000 forintot fizetett. Klondyke aranytermő földje sem hajt ekkora hasznot! Budapesten 800—1000 forint a legdrágább telkek négyzetméterének maximális ára.

Az élelmes yankee sohasem jó zavarba. Mikor házhelye rémitő drága és hosszúságban meg szélességben korlátozva van: építkezik a magasságban és ég felé meresztli az ő «sky-scra- per»-eit.

New-Yorkban a legtöbb ily ház a *Down-Town*-ban (Alsó-város) emelkedik; a legmagasabbak az *Empire City*-ben foglalnak helyet. Még néhány esztendővel ezelőtt a *Szentháromság* temploma uralkodott New-Yorkban, 86 méter magasra emelve büszke kupoláját a házak tömkelege fölött. Ám jöttek a «felhőhorzsolók»: a *World* napilap palotája, melyet a magyar származású *Politzer* építtetett, teljes két méterrel verte meg; a 25 emeletes *Szent Pál-épület* 92 méter magas volt; emeletek számában alább való (21 emelet), de magasságban hatalmasabb (93·6 méter) a

Minneapolis városában 1889-ben kezdtek *Buffington* mérnök tervei szerint egy 28 emeletes vasházat építeni. Magassága 350 angol lábat tesz, alapja homlokzatban 80 láb. Lakóinak nyüzsgő sokaságát 10—12 emelő-gép szállítgatja az emeletekre. Ha képére rátekintünk, a torony hatását teszi ránk: födele esésben végződik és négy mellék-tornyocska fogja körül. Hétszáz-huszonnyolez az épület helyiségeinek száma.

Szóljunk most arról az érdekes kérdésről: miképpen megyen egy ily amerikai «Bábel-torony» építése? Mindegyiknek szerkezete *vasból*

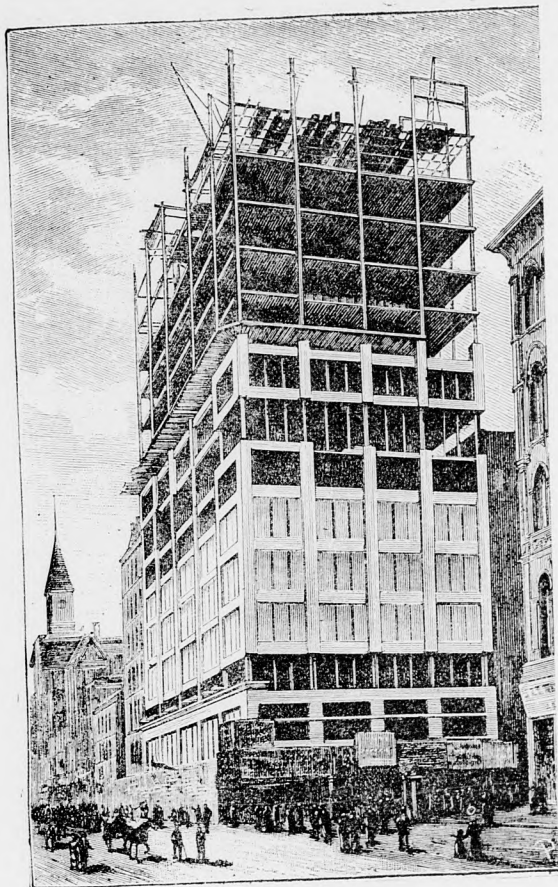
NEW-YORK VÁROSÁNAK «FELLEGHORZSOLÓI.»

Manhattan biztosító társulat palotája. És valamennyinek fölébe szökken a *Row-park* háza, mely 27 emeletet foglal magában és 115·8 méter magas, azaz ép föléri a mi jó öreg Gellért-hegyünket. Súlya 50,000 tonnára rüg, ebből ép 3500 tonna kerül a felszín acélvázára.

Chicagóban szintén nagy az óriás-házak száma. A szabadkőművesek épülete 20 emeletes és 265 angol lábnyira emelkedik. Ugyancsak Chicagóban van egy 16 emeletes «sky-scra- per», melyben színház, roppant zeneterem és különböző mulatóknak egész raja foglal helyet. Egy középnyagú magyarországi város elférhetne és szórakozást nyerhetne ebben a kolosszusban.

vagy *acélból* való, roppant gyorsasággal épülnek, olyképp berendezve, hogy szállíthatók legyenek. Szinte hihetetlenül hangzik: a nagyobb városokból kész házakat szállítanak a vidékre.

Első az alapozás munkája. Ez különösen Chicagóban, a «felleghorzsolók» hazájában okoz nagy gondokat. Chicago talaja ugyanis — a *Michigan-tó* közelsége folytán — vizenyős, süppedékes: agyagréteg alatt futóhomok terjed és ha a szerszám három méter mélységben jár, máris víz bugyog föl. Hogy állítják most már emeketes bíróságú fundamentomra az óriás házakat? Újdonatúj alapot alkotnak: vasléczeket raknak le sűrűen egymás mellé, fölébe ugyancsak vas-

EGY «FELLEGHORSZOLÓ» ÉPÍTÉSE CHICAGÓBAN.

léceket raknak keresztbe és az egészet betonnal töltik, borítják be. E rétegrakás aztán többször ismétlődik, míg egészen fölemelhető a vasszerkezet. Vasszerkezet: ez szolgálja a szilárdságot, mert a kőnek és agyagnak valóban csak alárendelt szerep jut. Az álló és keresztgerendákat erős szögezésekkel foglalják össze, a gerendák közeit téglákkal töltik be. Maguk a gerendák igazi fémszörnyetegek: a Manhattan-ház építésénél például 39 tonnát nyomott az egyik; negyven ló vonszolta külön lerakott sineken, mert különben a köveket berokkolt volna.

Képünk egy chicagói óriás házat tüntet föl építés közben. Látható, hogy a vasvázzal még csak a 11-ik emeletig haladtak és a töméntelen állógerendák végei csonkán meredeznek a légbe. A második emelet hézagai még nincsenek kitöltve, ám a fölötté levő három emelet már kész van. És e látszólag oly vakmerő építkezés közben a legeslegnagyobb óvatossággal élnek, az építő anyagot mindegyre szilárdsági próbának vetik

alá és a legesekélyebb fogyatékoságért félrelölik. *Fül* egyáltalán nem alkalmaznak; a menyezetek vaslécekből készülnek, a közöket égetett agyagtáblákkal töltik ki, ugyanígy páncélozzák a falakat is belülről. Diszítésül terracotta-mozaikot vagy márványt használnak, fának azonban épenséggel nincs keletje.

Bámulatos az a gyorsaság, melylyel a «felleghorszolók» fölemelkednek. 4—5 hó alatt készen áll az egész. Mivelhogy a munkásokat roppant számban mozgósítják, kik a 15—20 emelet mind-egyikén megoszolva, csapatokban dolgoznak. Dolguk végeztével fürge mesteremberek hada szállja meg az épületet, végezni a vízvezeték, villamos vezeték és fűtőkészülék munkálatait. A vízvezeték csövei és a villamos világítás drótvezetékei a földtől a felső emeletekig, egybe-számítva több kilométer hosszúságot adnak.

A mi a tárgyaltunk épületeknek külsejét illeti, bizony az bajosan elégti ki a mi szép iránt fogékony izlésünket. A szélességet aránytalanul felülmúló magasság nem is szülhet esztetikai hatást. A szép-érzékben nem igen kiváló yankee azonban édeskeveset törődik ezzel: az ő szemében a formák esinjának hiányát pótolja az arányok szédítősege és mindenekfölött a gazdasági előnyösség. Egy tíz emeletes ház átlag 150,000 forintot jövedelmez évenként a tulajdonosnak, a mi körülbelül 7 1/2 perzentje az építési költségeknek. (Adót, kezelési és felszerelési kiadásokat bele nem számítva.) A legdrágább lakások — rendszerint a negyedik, ötödik és hatodik emeleten — mintegy 5000 forintba kerülnek; ez az összeg egyúttal fűtés, világítás, vízvezeték, telefon és távíró használatára jogosítja a lakost. Roppant összeg ez a mi felfogásunk szerint: ám ne feledjük el számba venni az amerikai viszonyokat és gondoljuk meg, hogy a «sky-scraper»-beli lakások mekkora kényelemmel, a luxusnak nálunk merőben ismeretlen kellekeivel látják el az embereket.

Márványoszlopok és diszítések, tarka üvegablakok, aranyozott bronzok, mozaikok ékeskednek mindenütt. A lakásokat és folyosókat légfüti. Villamos világítás, telefon, beszélősövek állanak rendelkezésre. Éjjel-nappal közlekednek az emelkedő gépek, fel-leszállítván a közönséget. Minden lakásban külön befalazott *pénzszekrény* van. Sőt *közkonyha* is van, senki sem kénytelen otthon sütni-főzni. A pincékben fel vannak rakározva a tüzelőszerek és egyéb szükségességek, melyeket a lakók jutányos áron, felszállítva kapnak. A házmesteri gárda pedig szintén a lako-

sok kényelmére szolgál: a házmester pontosan megjegyzi, ki mikor tartózkodik otthon, érkező leveleit, újságjait, megbízásait ő adja át.

Ennyi kellemes és kényelmes oldalt egyesít magában egy «sky-scra-per», igaz, hogy — borsos fizetségért. Még üdülővel is kínálkozik: legújabbban a tetőn mesterséges *kerterek* szokás elhelyezni, játszóhelyekkel egyetemben, hol a lakók gyermekei kényük-kedvükre játszódhatnak.

KEDVES OLVASÓINK!

Évfolyamunk második felének küszöbén tihozzátok intézzük szavunkat.

Azt véljük, e két negyedév alatt vérré válhatott bennetek a meggyőződés, hogy: ha ifjúsági lap érde- mes a pártolásra, a *Tanulók Lapja* az!

Áll-e valaha folyóirat közelebb a szivetekhez, azonosította-e magát veletek úgy, mint a *Tanulók Lapja*?

Oly czállal érkezett-e hozzátok vasárnaponkint, hogy merőben néhány perc szórakozást nyújtson? Nem! Mint szív szerint való jóbarát, mint tartós hatású tanácsadó köszöntött be hozzátok: gyönyör- ködtetve és tanulságot adva, irányokat jelölve és gondolatokat ébresztve!

Büszkén és bátran elmondhatjuk, hogy oly tartal- mat és kiállítást, mint a *Tanulók Lapja*, alig produkált még ifjúsági lap Magyarországon! A kiadó *Franklin-Társulat* hírneve egymagában is kezeskedik e mellett. «Czéhbeli» emberek és a timagatok elis- merő, ránk nézve hízoló kijelentései hirdetik ezt.

Most, a második félév kezdetén arra kérünk benne- teket: karoljátok föl lapotokat továbbat is szeretettel és lelkesedéssel! *Mutogassátok, ismertessétek ott, a hol talán még nem ismerik, hangsúlyozzátok, hogy ez a magyar ifjúság igazi orgánuma és egyetlen számottevő lapja! Töbörzátok új előfizetőket: buz- galmatokért anyagilag jutalmaz benneteket a kiadó- hivatal és erkölcsileg a szerkesztőség, mely a foko- zódó pártolás hatása alatt mindent elkövet, hogy a lap színvonalát emelje.*

A második félév méltó lesz az elsőhöz! Váloga- tottnál válogatottabb olvasmányok várják a közlés sorát. A véget érő *Cynthia* *hajótöröttjét* új regény követi, ugyancsak *Verne* Gyulának csodás tollából. Címe ennek

A jég-sphinx.

Verne-nek legújabb munkája, mely magyar nyelven a *Tanulók Lapjában* lát először napvilágot.

Kellemes meglepetésül fog szolgálni az ifjúságnak egy másik cikksorozatunk:

A magyar diák természetrajza.

mely a humor derűs fényében, fölötőbb szellemes módon ismerteti azt az érdekes teremtményt, mely- nek neve: *diák*. A képeket *Görö* Lajos rajzolta hozzá.

Folytatjuk *Gaal* Mózes költői hún-magyar mondáit, melyeket *Gyulay* László illusztrált. E mellett kisebb elbeszélések, esztetikai és természettudományi fej- tegetések nagy bőséggel fognak megjelenni a nyár folyamán. Legközelebbi számaink egyikében új

irodalmi pályázat

hirdetünk előfizetőink részére, becses könyvjutalmak, kal. Ismételve kérünk benneteket, kedves olvasóink- *karoljátok föl és terjesszátok a Tanulók Lapját!* Ára — a negyedévi 1 frt 20 kr. — valóban oly olcsóra van szabva, hogy a legszegényebb ifjú is megrendel- heti a *Franklin-Társulatnál*.

Az előfizetés megújításánál sziveskedjenek olvasóink czimszalagjukból, mely alatt a lapot kapják, egyet a posta-utalvány szelvény hátulsó lapjára fölragasztani és így küldeni be kiadóhivatalunknak. Egyúttal kérjük azokat, a kik a *szünnévkönyv* tartózkodási helyüket meg- változtatják, értesítsék erről a *kiadóhivatalt*. A szer- kesztőségbe küldött értesítéseket nem vesszük figye- lembe. *A Tanulók Lapja szerkesztősége.*

IRODALOM.

Andersen összes meséi. Legszebb magyar mesék.

Az ifjúságnak és népnek meséli *Móka bácsi*.

E két könyvet forgatva, egyszerre, mintha elvált- tozott volna előttem, körültem minden, ott láttam magam a jó meleg, pattogó kandallónál, a mint áhi- tatosan lestem a szót a nagymama szájából, s keser- vesen megkönyeztem a szegény Hamupipóke keserves sorsát s örvendeztem a gonosz mostohák, irigy test- vérek meglakolásán. Tudj Isten, de olyan jól esik most egy-egy ilyen mesét végig olvasni, s visszaemlé- kezni ama verőfényes napok boldogságára, a mikor csak hallottam őket s hittem, és nem kellett róluk ismertetést írni, a melynek elkészéseért már harmad- szor kaptam ki az én kedves szerkesztő uramtól. De én olyan nehezen tudom rávenni magam, hogy a kritikus hivatalos álarzát felvéve, kezembe fogjam a bonczoló kést s iparkodjam valami vitás pontot vagy helyet találni, a melybe belekapaszkodva egy s más nagyképuséget elmondhassak. S nem is teszem. Nagyon kegyetlen dolog volna, a mely ellen a magam s mások illúziói is bizonyára tiltakoznak.

Azután meg, Uram Istenem, mi újat is lehetne írni az Andersen meséiről és a Legszebb magyar mesékről, a mit már el nem mondtak róluk. Ország- világ tudja, hogy Andersen meséiben erősebben lép előtérbe a pädagogiai szempont, míg a magyar mese, különösen, a melyeket *Móka bácsi* (ki alatt különben a kolozsvári egyetem nagytudományú nyelvészeti tanára rejtőzködik) itt összegyűjtött, inkább a tiszta gyönyörködtetést czélozzák, a mit nemcsak a mesék meseje — ha ugyan szabad így mondanom — hanem a zamatos, népies nyelv is elősegít. Igazi népmesék ezek, de megtisztítva az eredeti termékek gyakran bántó izléstelenségétől, a nélkül azonban, hogy ezáltal azt a bájos himport is letörle né, a melyet csak a nép- költészet termékein találunk meg. S itt ki kell emel- nünk, hogy a nyelvérzék erősítése és fejlesztése szempontjából is mennyire fontos, hogy az első olvasmányok lehetőleg eredetiek s nemcsak magya- rul írottak legyenek, hanem magyarán is. S a Halász

Ignác könyvét ebből a szempontból is a legmelegebben ajánlhatjuk.

A meséi azonban Andersennek sem állanak semmivel alább, mint a magyar meseköltészet javából válogatott Móra bácsifélek. De egy egész világ mégis, a mi e könyveket elvlasztja egymástól, nemcsak a hangnak, hanem főleg a világnézetnek a különbözősége, s nem emlékezem rá, hogy mikor volt annyira világos előttem a magyar és germán felfogás és szellem különbözősége, mint épen mikor e két könyvet olvastam. S nemcsak az élvezetért, de tán még inkább a felvilágosításért leszek adósa e szép mesekönyveknek, melyeket különösen az elsőt, pazar fénynyel, gyönyörű színes képekkel a Lampel Róbert és fiai cég bocsátott a könyvpiacra. Az egyiknek ára 3 fnt 60 kr., a másiké 2 fnt 80 kr.

Szívesen ajánlhatjuk mindenkinek.

(k. zs.)

VEGYESEK.

Értesítés. Lapunk szerkesztője dr. Rupp Kornél a nyári szünet idején is Eresiben tölti. Az üdülő szerkesztőt dr. Horváth György tanár úr (Bpest, Csepel-rakpart, 24. szám) helyettesíti. Kérjük előfizetőinket, hogy kérdéseikkel a szerkesztőséghez forduljanak s ne vegyék rossz néven, ha egyes dolgokra vonatkozólag, a melyeket csak a szerkesztő tudhat, nem kapnak feleletet. Csak rendkívül sürgős esetben ad a szerkesztő a direct hozzá küldött kérdésekre feleletet.

A dohányzás ártalmas a fiatal szervezetre. Az «Ifjúság és Egészség» című iskola egészségügyi folyóirat legutóbbi számában olvassuk a következő s olvasóink által jól megszívlelendő sorokat. Eléggy ismeretesek azok az egészségi ártalmak, a melyeket a mértéktelen dohányzás a felnőttek szervezetében is előidézhet. A dohánylevelekben jelenlévő nikotin erős mérge (öt milligramm nikotin egy közepes nagyságú kuttyát három perc alatt képes megölni) és bár a mérsékelt dohányzás a felnőtteknek egészségére nem káros: a fejlődő gyermekre a dohányzás még igen csekély mennyiségben való élvezése is veszedelmes. A zsenek korukban dohányzó — eltekintve egy-egy rövidebb ideig tartó hirtelen rosszullettől, melyet látszólag hamar kihevernek — a különféle egészségi károk egész sorát szerzik meg maguknak. Gyomor- és bélhurutjuk keletkezik, emésztésük rossz, emélgfogva táplálkozásuk is szenved és szegényvérvűek, sápadtak lesznek; szívdobogás, szédülés, ideg- és izomgyengeség gyakori bajok, agyuk működése lomhává lesz stb. Mindezen egészségi ártalmakat sokszor hosszú éveken, sőt az egész életen át is megsínylik ama gyermekek, a kik kellő ellenőrzés hiányában korán kezdik élvezni azt a képzelt gyönyörűséget, melyet a dohányzás nyújt.

A gyermek a dohányzást többnyire a cigarettázáson kezdi, a melyről általában el van terjedve az a nézet, hogy ártalmasabb, mint a szivarozás. Úgy gondolják, hogy a szivarkapapír is bizonyos mértékben káros hatást gyakorol az egészségre. Most nem régen azonban egy francia kémikus vizsgálatokat eszközölt és kiderítette, hogy ha a cigarettázóknál ezen szokásuk következtében bizonyos egészségi ártalmak mutatkoznak, ezeknek oka egyedül a dohányban keresendő, a cigarettapapír pedig egyáltalában nem ludas a dologban. Az illető kémikus számítása szerint, ha valaki naponta 25 cigarettát szív el — a mi elég nagy szám — akkor az elégetett papír 0.006927 gr. hamut termel, a mely csak 0.000128 gr.

rész és ólomoxydot tartalmaz. Még akkor is, ha felteszszük, hogy ezeket a mérgező anyagokat teljesen beszívja a dohányzó tüdejébe: akkor is 22 esztendőn át kell naponta 25 cigarettát szívnia, hogy az ártalmas anyagokból 1 gr.-ot szervezetébe juttasson! Eszerint tehát a cigarettázóknak nem a cigarettapapírra kell vetniök, ha a cigarettázásnak rossz hatását érzik, hanem a dohányra. Gyermekeknek pedig ne csak a cigarettázást tiltsuk el, hanem általában a dohányzást!

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A mezőtúri ev. ref. főgimnázium június 19-én tartotta évzáró ünnepélyét, melynek tárgysorozata a következő volt: 1. «Huszár-induló» Verő Györgytől; játszott az ifjúsági zenekar. 2. A főgimn. igazgató úr évi jelentése. 3. «Estharangok» Bedő Józseftől; előadta az ifjúsági énekkar. 4. Arany «Rendületlenül»; szavalta Vadai Sándor VII. o. t. 5. «Vándor-dal» Abtől; énekelte az ifjúsági énekkar. 6. «Vitéz János», humoros költemény Vida Józseftől; szavalta Vass Albert VIII. o. t. 7. Ezután a jutalmak kiosztása következett. 8. Végül az ifjúsági zenekar játszott magyar dalokat. (G. M.)

A pécsi magyar királyi állami főreáliskolában június hó 13. és 14-ik napján tartották meg az érettségi vizsgálatokat Spitzkó Lajos tankerületi főigazgató elnöke alatt. Miniszteri biztos Margalits Ede dr. egyetemi tanár volt. Érettségire becsajtottak 16 tanulót. Jelesen érett 5, jó érett 5, egyszerűen érett 5 és 1 tanulót két óra vetettek vissza. Jelesen érettek: Antal Márk (tanári), Fischer Sándor (mérnöki), Schwartz Gábor (mérnöki), Stayczár Ferenc (mérnöki), Weisz Odón (jogi). Jól érettek: Barta Lajos (jogi), Bein Hermann (jogi), Blum Mór (jogi), Imre Jenő (jogi), Straka Dezső (bányászati). (S. F.)

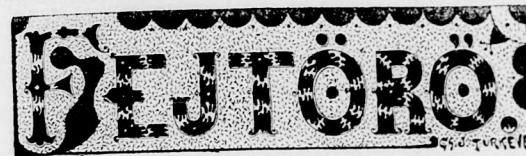
A kecskeméti ev. ref. főgimnázium 1898. évi június hó 23-án ének-, zene- és szavalattal egybekötött, évzáró iskolai ünnepélyt tartott. Műsor: 1. Egyveleg. Trovatore operából, Verdítől, előadta a zenekar. 2. «Erdő, erdő, sűrű erdő árnyában» Bartalustól, előadta a gyermekkar. 3. «A munkási rab», írta Jókai Mór, szavalta Nyíry Béla VIII. o. t. 4. Népdal-egyveleg, előadta a zenekar. 5. Régi magyar dalok: a) «Katona búcsúja», karra alkalmazta Szent-Gály Gyula; b) «Gúny-dal» József császár idejéből, Káldy Gyulától, előadta a vegyeskar. 6. «A kakasülön», monológ Gabányitól, szavalta Muraközy Zoltán VIII. o. t. 7. Pályázatok és jutalmak kihirdetése. 8. Verbunkosok indulója Michalektől, előadta az ének- és zenekar.

A nagy-szt.-miklósi állami Berta polgári iskola június 25-én tartott évzáró ünnepélyének programja: 1. Hymnus, énekelte az ifjúsági énekkar. 2. «A honvéd díszórség»; előadta az ifjúsági zenekar. 3. «Judás», Váradytól; szavalta Pap József IV. o. t. 4. «Jó ismerősök», Quodlibet, Steiner Mihálytól; előadta az ifjúsági zenekar. 5. «Viharban», Dürner Gyulától; énekelte az ifjúsági énekkar. 6. «Nagyanyóka», hegedűszó; előadta az ifjúsági zenekar. 7. «Insurgensek riadója»; énekelte az ifjúsági énekkar. 8. «Csárdás»; előadta az ifjúsági zenekar. 9. Búcsúszó; elmondta Boros Sándor IV. o. t. 10. «Nőszív», Steiner Mihálytól; előadta az ifjúsági zenekar. 11. Búcsúszó; elmondta Kozserán Gergely IV. o. t. 12. Évzáró beszéd; elmondta Szukk Antal igazgató. 13. «Szózat»; énekelte az ifjúsági énekkar. 14. A jutalmak kiosztása. 15. «Rákóczy-induló»; előadta az ifjúsági zenekar.

A m.-szigeti kegyesr. algimn. évzáró ünnepélye.

1. Az ünnepélyt Malonyay István igazgató úr nyitotta meg. 2. Utána az ifjúsági énekkar nagy tetszéssel adta elő Beethoven «Éji dal»-át. 3. «A fogoly lengyel» Csegey G.-tól; szavalta Katries József IV. oszt. növ. 4. Ezt követőleg a dalárda különféle magyar darabokat énekelte nagy tetszés mellett. 5. Utána Moldován János IV. oszt. növ. osztálya nevében megható szavakkal búcsúzott el az intézettől. 6. «A ezelli búcsú» Endrődy Sándortól; szavalta Buzáth Jenő IV. oszt. növendék. 7. «Talpra magyar»; énekelte az ifjúsági dalárda. 8. Végül az igazgató az ünnepélyt bezárván, a jutalmak kiosztása következett. (S. K.)

A szamosújvári m. kir. állami főgimnáziumban június hó 24. és 25-ikén megtartott érettségi vizsgálatok eredményeként éretteknak nyilvánítottak: Ciceovann Gusztáv, Orlovsky Frigyes (jól), Osztian Sándor (jól), Nagy Zsigmond, Papp Gyula, Papp Gusztáv, Péter Teofil (jól), Porde Gyula (jelesen), Schilling Árpád (jól), Slákovits Gergely (jól), Söfalvi Zsombor, Szechák László és Wasserstrom Lajos.

Jellege: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csizsár József.

Számtani kérdés:

Valaki azt mondja: Aranyaim száma a tallérok s huszasok száma összegének felével tesz 66-ot; tallérajaim száma az aranyok s huszasok száma összegének kétharmad részével tesz 84-et; huszasaim száma pedig az aranyok s tallérok száma összegének háromnegyed részével tesz 93-at. Hány darab aranya, tallérja s huszasa van?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve a hindu népek a Vedákban? Az összehasonlító nyelvészet e névvel jelöli az összes indogermán népeket. Óshazájok a mai Indiától északnyugatra feledhetett; s innen mentek nyugatra (Európiába) a kelták a görögök és latinok; szlávok, litvánok és germánok, legkésőbb a persák, kik nyelvre s világnézetre legközelebb rokonok a hindukkal.

Történelmi kérdés:

Ki volt azon görög szónok és hadvezér, a ki a szerezésellen szicíliai hadjárat és állítólagos vallástalansága miatt száműzetvén, a spártaiakkal harcolt Athén ellen, de később, miután a perzsákat megnyerte az athéniak részére, visszahívták s hadvezérré választották? 407-ben ismét száműzték s 404-ben Kr. e. Phrygiában Pharnabazus perzsa szatrapa bujtogatására meggyilkoltattott.

Természetrizai kérdés:

Melyik növény az a szironták-félék rendjéből, melynek szára felálló, levele hármas, kétszer szárnyalt; virágai fehérek; bogyói feketék, mérgesek, állítólag a varangybékák szeretik?

Vegyteni kérdés:

Mi a neve az ősi kikerics alkalooidjának? Sárgás-fehér, néha jegezes por, levegőn megbarnul. Ize tartósan keserű; 2 rész vízben, borszeszben oldható. Kőszvényes, csúszos bántalmak ellen használják. Hevesen ható mérge, inkább készítményeit használják.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő július 9.

A 27. számban közölt fejtörő kérdések megfjtése:

Számtani kérdés: Maradt 5466-53 forint. Földrajzi kérdés: Ta. eza, Eperjes mellett folyik el. Történelmi kérdés: Thales. Jelmondata: Ismerd meg tenné igadat. Természetrizai kérdés: Rekettye (genista). A pillangósok rendjébe tartozik (papilionaceae). A sárga folyadék, a melyet magában rejt, a benge sárga festéket szolgáltatja. Fizikai kérdés: Uranus. Képrejtvény: Aradi vértanúk.

Helyesen fejtették meg: Fiedler Kálmán, Hübaer János, Farkas Tivadar, Herresbacher Dénes, Mirocz'y Árpád, Ács Albert, Buzáth Jenő, Hodács Agost, Halmai Gyula, Török Andor, Bayr Károly, Gábrriel Ferencz, Szécskay Jenő, Granitz Géza, Köhegyi Andor, Tomanczy József, Wollner Ernő, Kárász Géza, Weisz Hugó, Jalabb Gyula, Denk Gusztáv, Nikolinvi István, Andriská Er. il, Szeremley Császár Lőránd, Eisler M. József és Alfréd, Grün József, Havas Gyula, Lukhaub Gyula, Hrczeg Géza, Teesz Lajos, Hodács Agost, Giczey Lajos, Péter Károly, Alliquander Odón, Krumm Odón, Szadnik Sándor, Síle Antal, Puskás Endre, Grossmann Oszkár, Hirschbexger Félix, Farnasy Antal.

A kitűzött könyvjutalmat, Brózik, «Középázsiai utazók» című könyvét Krumm Odón VI. real oszt. tanuló VII. Dembinsky u. 8. nyerte el.

SZERKESZTŐI TELEFON.

P. K. Bpest. Kiadtuk a rovatvezetőnek. — R. M. Arad. Hogyne járna. Nincs a lap élén feltűntetve, hogy a szünetidőben nem jelenik meg. Igazán csak még a szünetidőben van a diáknak a «Tanulók Lapja»-ra szüksége; akkor nincs dolga s így ráér olvasni. Jó lenne, ha a szünetidőre előfizetőket gyűjtene, a könyvjutalom nem maradna el. — Negyedik. Esztergom. A községi jegyzői pályához 6, a vasúti altisztéhez 2-4 osztály szükséges. Két-három jelessel csak úgy vennék be papnak, ha igen nagy pártfogója volna. Nem lehetne ott azon a vidéken is pár új előfizetőt szerezní? Próbálja meg. Igen szívesen vennők, ha a gárda szaporodna. — N. L. 1. Azt az olesőbb Horváth-kiadást nem ismerjük s így közelebbit nem mondhatunk róla. A függetlenségi harc történetét legterjedelmesebben Gracza György, népszerű formában Vargyas Endre írta meg. 2. Göthe «Faustja»-nak első részét Dóczy Lajos, Nagy István és Komáromy Andor fordították. Legerőteljesebb és formailag legszebb ezek közül a Dóczy fordítása. — Ancus Martius. Szeretne vakációra lemenni az Alföldre mocsári növényeket gyűjteni, ám szülei nem akarják megengedni. Bennünket kérdez, helyeseljük-e vagy haszontalan időöltésnek találjuk-e tervét? Ha a botanizálást komolyan a jövőre ki-ható ambícióval űzi, mindenesetre helyeseljük. De ha csak mulólagos kedvtelésnént, szüneti időöltés gyanánt szorgalmazza: akkor bizony hasznosabbhoz is foghatna.

Ignác könyvét ebből a szempontból is a legmelegebben ajánlhatjuk.

A meséi azonban Andersennek sem állanak semmivel alább, mint a magyar meseköltészet javából változtatott Móra bácsifélék. De egy egész világ mégis, ami e könyveket elválasztja egymástól, nemcsak a hangnak, hanem főleg a világnézetnek a különbözősége, s nem emlékezem rá, hogy mikor volt annyira világos előttem a magyar és germán felfogás és szellem különbözősége, mint épen mikor e két könyvet olvasam. S nemcsak az élvezetért, de tán még inkább a felvilágosításért leszek adósa e szép mesekönyveknek, melyeket, különösen az elsőt, pazar fényvel, gyönyörű színes képekkel a Lampel Róbert és fiai cég bocsátott a könyvpiaçra. Az egyiknek ára 3 ft 60 kr., a másiké 2 ft 80 kr.

Szívesen ajánlhatjuk mindenkinek.

(k. zs.)

VEGYESEK.

Értesítés. Lapunk szerkesztője dr. Rupp Kornél a nyári szünetet az idén is Eresiben tölti. Az üdülő szerkesztő dr. Horváth Cyrill tanár úr (Bpest, Csepel-rakpart 24. szám) helyettesíti. Kérjük előfizetőinket, hogy kérdéseikkel a szerkesztőséghez forduljanak s ne vegyék rossz néven, ha egyes dolgokra vonatkozólag, s melyeket csak a szerkesztő tudhat, nem kapnak feleletet. Csak rendkívül sürgős esetben ad a szerkesztő a direct hozzá küldött kérdésekre feleletet.

A dohányzás ártalmas a fiatal szervezetre. Az «Ifjúság és Egészség» című iskola egészségügyi folyóirat legutóbbi számában olvassuk a következő s olvasóink által jól megszívlelendő sorokat. Eléggyé ismeretesek azok az egészségi ártalmak, a melyeket a mértéktelen dohányzás a felnőttek szervezetében is előidézik. A dohánylevelekben jelenlevő nikotin erős mérég (öt milligramm nikotin egy közepes nagyságú kutyát három perc alatt képes megölni) és bár a mérsékelt dohányzás a felnőtteknek egészségére nem káros: a fejlődő gyermekekre a dohányzás még igen esékélyt nemységben való élvezése is veszedelmes. A zsenge korokban dohányzó — eltekintve egy-egy rövidebb ideig tartó hitelen rosszullettől, melyet látszólag hamar kihevernek — a különféle egészségi káros és: sorát szerzik meg maguknak. Gyomor- és bélhurutjuk, keletkezik, emésztésük rossz, ennélfogva táplálkozásuk is szenved és szegényvérvűek, sápadtak lesznek; szívdobogás, szédülés, ideg- és izomgyengeség gyakori bajok, agyuk működése lomhává lesz stb. Mindezen egészségi ártalmakat sokszor hosszú éveken, sőt az egész életen át is, megsínylik ama gyermekek, a kik kellő ellenőrzés híján korán kezdik élvezni azt a képzelt gyönyörűséget, melyet a dohányzás nyújt.

A gyermek a dohányzást többnyire a cigarettázáson kezdi, a melyről általában el van terjedve az a nézet, hogy ártalmasabb, mint a szivarozás. Úgy gondolják, hogy a szivarkapapír is bizonyos mértékben káros hatást gyakorol az egészségre. Most nem régen azonban egy francia kémikus vizsgálatokat eszközölt és kiderítette, hogy ha a cigarettázóknál ezen szokásuk következtében bizonyos egészségi ártalmak mutatkoznak, ezeknek oka egyedül a dohányban keresendő, a cigarettapapír pedig egyáltalában nem ludas a dologban. Az illető kémikus számítása szerint, ha valaki naponta 25 cigarettát szív el — ami elég nagy szám — akkor az elégetett papír 0.006927 gr. hamut termel, a mely csak 0.000128 gr.

réz és ólomoxydot tartalmaz. Még akkor is, ha felteszszük, hogy ezeket a mérgező anyagokat teljesen beszívja a dohányzó tüdejébe: akkor is 22 esztendőn át kell naponta 25 cigarettát szívnia, hogy az ártalmas anyagokból 1 gr.-ot szervezetébe juttasson! Eszerint tehát a cigarettázóknak nem a cigarettapapírra kell vetniök, ha a cigarettázásnak rossz hatását érzik, hanem a dohányra. Gyermekeknek pedig ne csak a cigarettázást tiltsuk el, hanem általában a dohányzást!

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A mezőtúri ev. ref. főgimnázium június 19-én tartotta évzáró ünnepélyét, melynek tárgysorozata a következő volt: 1. «Huszár-induló» Verő Györgytől; játszotta az ifjúsági zenekar. 2. A főgimn. igazgató úr évi jelentése. 3. «Estharangok» Bedő Józseftől; előadta az ifjúsági zenekar. 4. Arany «Rendületlenül»; szavalta Vadai Sándor VII. o. t. 5. «Vándor-dal» Abt-tól; énekelt az ifjúsági zenekar. 6. «Vitéz János», humoros költemény Vida Józseftől; szavalta Vass Albert VIII. o. t. 7. Ezután a jutalmak kiosztása következett. 8. Végül az ifjúsági zenekar játszott magyar dalokat. (G. M.)

A pécsi magyar királyi állami főreáliskolában június hó 13. és 14-ik napján tartották meg az érettségi vizsgálatokat Spitkó Lajos tankerületi főigazgató elnöksége alatt. Miniszteri biztos Margalits Ede dr. egyetemi tanár volt. Érettségire bocsájtottak 16 tanulót. Jelesen érett 5, jó érett 5, egyszerűen érett 5 és 1 tanulót két óra vetettek vissza. Jelesen érettek: Antal Márk (tanári), Fischer Sándor (mérnöki), Schwartz Gábor (mérnöki), Stayczár Ferencz (mérnöki), Weisz Odön (jogi), Jól érettek: Barta Lajos (jogi), Bein Hermann (jogi), Blum Mór (jogi), Imre Jenő (jogi), Straka Dezső (bányászati). (S. F.)

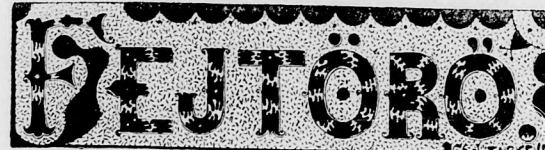
A kecskeméti ev. ref. főgimnázium 1898. évi június hó 23-án ének-, zene- és szavalattal egybekötött, évzáró iskolai ünnepélyt tartott. Műsor: 1. Egyveleg. Trovatore operából, Verdítől, előadta a zenekar. 2. «Erdő, erdő, sűrű erdő árnyában» Bartalustól, előadta a gyermekkar. 3. «A munkácsi rab», írta Jókai Mór, szavalta Nyiry Béla VIII. o. t. 4. Népdal-egyveleg, előadta a zenekar. 5. Régi magyar dalok: a) «Katona búcsúja», karra alkalmazta Szent-Gály Gyula; b) «Gúny-dal» József eszászár idejéből, Káldy Gyulától, előadta a vegyeskar. 6. «A kakasülön», monológ Gabányitól, szavalta Muraközy Zoltán VIII. o. t. 7. Pályázatok és jutalmak kihirdetése. 8. Verbunkosok indulója Michalektől, előadta az ének- és zenekar.

A nagy-szt.-miklósi állami Berta polgári iskola június 25-én tartott évzáró ünnepélyének programja: 1. Hymnus, énekelt az ifjúsági zenekar. 2. «A honvéd díszőrség»; előadta az ifjúsági zenekar. 3. «Judás», Váradytól; szavalta Pap József IV. o. t. 4. «Jó ismerősök», Quodlibet, Steiner Mihálytól; előadta az ifjúsági zenekar. 5. «Viharban», Dürner Gyulától; énekelt az ifjúsági zenekar. 6. «Nagyanyóka», hegedűszó; előadta az ifjúsági zenekar. 7. «Insurgensek riadója»; énekelt az ifjúsági zenekar. 8. «Csárdás»; előadta az ifjúsági zenekar. 9. Búcsúszó; elmondta Boros Sándor IV. o. t. 10. «Nőszív», Steiner Mihálytól; előadta az ifjúsági zenekar. 11. Búcsúszó; elmondta Kozserán Gergely IV. o. t. 12. Évzáró beszéd; elmondta Szukk Antal igazgató. 13. «Szózat»; énekelt az ifjúsági zenekar. 14. A jutalmak kiosztása. 15. «Rákóczy-induló»; előadta az ifjúsági zenekar.

A m.-szigeti kegyesr. algimn. évzáró ünnepélye.

1. Az ünnepélyt Malonyay István igazgató úr nyitotta meg. 2. Utána az ifjúsági zenekar nagy tetszéssel adta elő Beethoven «Éji dal»-át. 3. «A fogoly lengyel» Csengey G.-tól; szavalta Katrics József IV. oszt. növ. 4. Ezt követőleg a dalárda különféle magyar darabokat énekelt nagy tetszés mellett. 5. Utána Moldován János IV. oszt. növ. osztálya nevében meglátó szavakkal búcsúzott el az intézettől. 6. «A czelli búcsú» Endrődy Sándortól; szavalta Buzáth Jenő IV. oszt. növendék. 7. «Talpra magyar»; énekelt az ifjúsági dalárda. 8. Végül az igazgató az ünnepélyt bezárván, a jutalmak kiosztása következett. (S. K.)

A szamosújvári m. kir. állami főgimnáziumban június hó 24. és 25-ikén megtartott érettségi vizsgálatok eredményeként éretteknak nyilvánítottak: Ciceovann Gusztáv, Orlovsky Frigyes (jól), Osztián Sándor (jól), Nagy Zsigmond, Papp Gyula, Papp Gusztáv, Péter Teofil (jól), Porde Gyula (jelesen), Schilling Árpád (jól), Slákovits Gergely (jól), Sőfalvi Zsombor, Szechák László és Wasserstrom Lajos.

Jellege: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Császár József.

Számítási kérdés:

Valaki azt mondja: Aranyaim száma a tallérok s huszasok száma összegének felével tesz 66-ot; tallérajaim száma az aranyok s huszasok száma összegének kétharmad részével tesz 84-et; huszasaim száma pedig az aranyok s tallérok száma összegének háromnegyed részével tesz 93-at. Hány darab aranya, tallérja s huszasa van?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve a hindu népnek a Vedákban? Az összehasonlító nyelvészet e névvel jelöli az összes indogermán népeket. Óshazájok a mai Indiától északnyugatra feledhetett; s innen mentek nyugatra (Európába) a kelták, a görögök és latinok; szlávok, lithvánok és germánok, legkésőbb a persák, kik nyelvre s világnézetre legközelebb rokonok a hindukkal.

Történelmi kérdés:

Ki volt azon görög szónok és hadvezér, a ki a szerencsétlen szicíliai hadjárat és állítólagos vallástalansága miatt száműzetvén, a spártaikkal harcolt Athén ellen, de később, miután a perzsákat megnyerte az athéniak részére, visszahívták s hadvezérré választották? 407-ben ismét száműzték s 404-ben Kr. e. Phrygiában Pharnabazus perzsa szatrapa bujtogatására meggyilkoltattott.

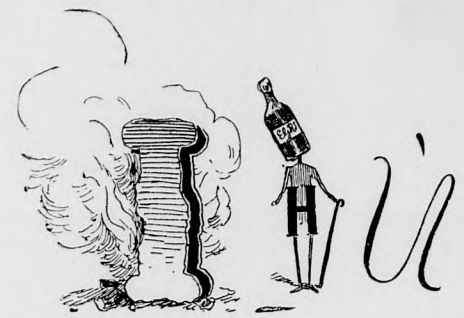
Természetradi kérdés:

Melyik növény az a szironták-félék rendjéből, melynek szára felálló, levele hármas, kétszer szárnyalt; virágai fehérek; bogycói feketék, mérgesek, állítólag a varangybékák szeretik?

Vegytani kérdés:

Mi a neve az őszi kikerics alkaloidjának? Sárgás-fehér, néha jegezes por, levegőn megbarnul. Íze tartósan keserű; 2 rész vízben, borszeszben oldható. Kőszivényes, csúszos bántalmak ellen használják. Hevesen ható mérég, inkább készítményeit használják.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő július 9.

A 27. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: Maradt 5466.53 forint. **Földrajzi kérdés:** Tarcza, Eperjes mellett folyik el. **Történelmi kérdés:** Thales. Jelmondata: Ismerd meg tenmagadat. **Természetradi kérdés:** Rekettye (genista). A pillangósok rendjébe tartozik (papilionacea). A sárga folyadék, a melyet magában rejt, a benge sárga festéket szolgáltatja. **Fizikai kérdés:** Uranus. **Képrejtvény:** Aradi vértanúk.

Helyesen fejtették meg: Fiedler Kálmán, Hübner János, Farkas Tivadar, Herresbacher Dénes, Miroczky Árpád, Acs Albert, Buzáth Jenő, Hodács Agost, Halmi Gyula, Török Andor, Bayr Károly, Gábrriel Ferencz, Szécskay Jenő, Granitz Géza, Köhegyi Andor, Tomanczy József, Wollner Ernő, Kárász Géza, Weisz Hugó, Jakabb Gyula, Denk Gusztáv, Nikolinyi István, Andriská Emil, Szeremley Császár Lóránd, Eisler M. József és Alfréd, Grün József, Havas Gyula, Lukhaub Gyula, Herzeg Géza, Teesz Lajos, Hodács Agost, Giczey Lajos, Péter Károly, Alliquander Odön, *Krumm Odön*, Szadnik Sándor, Süle Antal, Puskás Endre, Grossmann Oszkár, Hirschberger Félix, Farmasy Antal.

A kitűzött könyvjutalmat, Brózik, «Középázsiai utazók» című könyvét *Krumm Odön* VI. real oszt. tanuló VII. Dembinsky u. S. nyerte el.

SZERKESZTŐI TELEFON.

P. K. Bpest. Kiadtuk a rovatvezetőnek. — **R. M.** Arad. Hogyne járna. Nincs a lap élén feltüntetve, hogy a szünetidőben nem jelenik meg. Igazán csak még a szünetidőben van a diáknak a «Tanulók Lapja»-ra szüksége; akkor nincs dolga s így ráér olvasni. Jó lenne, ha a szünetidőre előfizetőket gyűjtene, a könyvjutalom nem maradna el. — **Negyedik.** Esztergom. A községi jegyzői pályához 6, a vasuti altisztához 2-4 osztály szükséges. Két-három jelessel csak úgy vennék be papnak, ha igen nagy pártfogója volna. Nem lehetne ott azon a vidéken is pár új előfizetőt szerezni? Próbálja meg. Igen szívesen vennék, ha a gárda szaporodna. — **N. L.** 1. Azt az olesóbb Horváth-kiadást nem ismerjük s így közelebbit nem mondhatunk róla. A függetlenségi harc történetét legerjedelmesebben Gracza György, népszerű formában Vargyas Endre írta meg. 2. Göthe «Faustja»-nak első részét Dóczy Lajos, Nagy István és Komáromy Andor fordították. Legerőteljesebb és formailag legzebb ezek közül a Dóczy fordítása. — **Ancus Martius.** Szeretne vakációra lemenni az Alföldre mocsári növényeket gyűjteni, ám szülei nem akarják megengedni. Bennünket kérdez, helyeseljük-e vagy haszontalan időtöltésnek találjuk-e tervét? Ha a botanizálást komolyan a jövőre kiható ambícióval űzi, mindenesetre helyeseljük. De ha csak mulólagos kedvtelenségként, szüneti időtöltés gyanánt szorgalmazza: akkor bizony hasznosabbhoz is foghatna.

MAGÁNOLVASMÁNYOK, MELYEKET A KÖZÉPISKOLÁK TANULÓINAK ISMERNIÖK KELL.

I. osztály.

Andersen mesék. (O. K. 147-149) 30 kr.
 Arany J.: Toldi. (Jeles írók tára 11) 80 kr.
 Békési: Görög-római és hún magyar mondák 1 frt.
 Czuczor: Mesék. 2 köt. (V. K. 11-12) 40 kr.
 Fortunatus és fiai (M. K.) 50 kr.
 Gaal: Csalavér róka (M. K.) 50 kr.
 — Csontos Szigfrid (V. K.) 20 kr.
 — Berni Detre (V. K.) 20 kr.
 Grimm-Gaal: Regék (Franklin-T.) 2 frt.
 Jókai: Magyar föld. 50 kr.
 Merényi: Sajtó- és Tiszavölgyi népm. 2 frt.
 Robinson Crusoe. (V. K. 22-24) Kötve 80 kr.

II. osztály.

Amicis: A szív 2 frt 80 kr.
 Boros: Ujabb magyar költők. (V. K. 10) 20 kr.
 Cervantes: Don Quixote. (M. K.) 50 kr.
 Fényes: Szigetvár ostroma. (V. K. 20) 20 kr.
 Gaal M.: Robinson. Kötve 2 frt 40 kr.
 — Virág Palkó 1 frt 20 kr.
 Garay: Szent László. (M. R. 11-12) 1 frt 40 kr.
 Jó könyvek (valamennyi fizet)
 Jókai: Regék. (V. K. 25) 20 kr.
 Jósika: Hunyadi Mátyás. (T. K. 1) 40 kr.
 Merényi: Druacelléki népmesék 2 frt.
 Mikszáth: Lovagvárad 3 frt.
 Pálffy: Attila, Isten ostroma. (T. K. 15) 40 kr.
 St. Pierre: Pál és Virginia. (V. K. 25) 20 kr.
 Szalay: Tatárjárás. (V. K. 2) 20 kr.

III. osztály.

Áldor I.: Columbus (T. K. 21) 40 kr.
 Cox: Görög regék. Kötve 3 frt 50 kr.
 Gaal: Kard és lant hőse. Kötve 2 frt.
 — Benyovszky Móricz élete (V. K.) 20 kr.
 — Rontó Pál. (V. K. 18) 20 kr.
 Hevesi: Jelki András kalandjai 2 frt 40 kr.
 Jakab Ö.: Két imposztor. Kötve 2 frt.
 Jókai: Kis Dekameron. Kötve 2 frt.
 — A magyar nép éleze 80 kr.
 — A nagy-enyedi két fűzfa stb. 40 kr.
 — Népvilág 80 kr.
 — A m. nemzet tört. Három kötet 6 frt.
 Jósika: Regegyöngyök. (Kisnemz. M. 4) 50 kr.
 Kisfaludy K.: Pártütők. (O. K. 388-89) 20 kr.
 Petőfi: János vitéz (Badies II.) 90 kr.
 Szász: Salamon 1 frt 20 kr.
 Tört. Kvtár: 15, 18, 31, 80, 24, 76, 62, 68, 38, 14, 1, 67

IV. osztály.

Czímer: Művelődéstört. 1 frt 40 kr.
 Czuczor:
 Fáy: Mesék. (Kis nemz. Muz. 25-26) 1 frt.
 Fazekas: Ludas Matyi. (O. K.) 10 kr.
 Fraknói: II. Lajos (O. K.) 20 kr.
 Hossay: Tholdi (O. K.) 20 kr.

Kaphatók a Tanulók Lapja kiadóhivatalában Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Jókai: Dekameron. 6 kötet 4 frt 80 kr.
 — Válogatott beszédei (Muz. 15. 16) 1 frt.
 — Sonkoly Gergely 40 kr.
 Jósika: Elbeszélések. (V. K. 29) 20 kr.
 Kisfaludy S.: Regék. (V. K. 1, 19) 40 kr.
 Lamb: Shakespere-mesék 2 frt.
 Laurie: Deák élet Angolországban 1 frt 80 kr.
 Mantegazza: Munka öröme 2 frt 40 kr.
 Simons: A római őskorból (Muz.) 50 kr.
 Tompa: Népregék (Össz. költ.) 2 frt.
 Tört. Kvtár: 47, 60, 50, 51, 65, 49, 48, 71, 53, 5, 39, 10, 26, 37, 6, 35 à 40 kr.
 Vértessy A. Julius Caesar. (T. K. 26) 40 kr.

V. osztály.

Arany: Toldi estéje 40 kr.
 Gaal: A peleskei notárius 40 kr.
 Goldsmith: A vékfiéd lelkész (V. K.) 40 kr.
 Gyulai: Egy régi udvarház utolsó gazdája 1 frt 40 kr.
 — Szilágyi és Hajmási. (O. K. 390) 10 kr.
 Hoffmannsegg: Egy utazás (O. K.) 30 kr.
 Jókai: Az új földesúr. 1 frt 60 kr.
 Kisfaludy K.: Vig elbeszélések (V. K.) 20 kr.
 Kölcsey: Parainesis stb. (O. K.) Kötve 60 kr.
 Pázmány: Kalauz. (J. I.) 60 kr.
 Plutarchos: Eletrajzok 1 frt 60 kr.
 Petőfi: Lyrai költ. (Össz.) 1 frt 50 kr.
 Sebestyén: Az Árpádok 1 frt 50 kr.
 Theophrastus jellemrajzai (O. K.) 20 kr.
 Tompa: Lyrai költ. (Össz. k. népk.) 2 frt.
 Varga: Magyarok tört. 7 frt.
 Tört. Kvtár: 66, 3, 11, 36, 42, 22, 41, 61, 44, 84, 40, 57, 64, 70, 21, 27, 33, 63, 17, 12, 54, 28, 29, 8, 7, 9, 56, 32, 2, 78, 45, 46, 4, 75, 72, 55 à 40 kr.
 Zlinszky: Lyrai szemelvények (J. I.) 1 frt.

VI. osztály.

Andersen: Képeskönyv k. n. (O. K.) 10 kr.
 Arany: Keveháza, 40 kr.
 Berzsenyi: Versei (O. K. 187-190) 40 kr.
 Czuczor: Népies költ. (O. K.) 20 kr.
 Firduszi Szoráb. (O. K.) 30 kr.
 Jókai: Kedves atyafiak.
 — Egy magyar nábob 2 frt 40 kr.
 — Kárpáthy Zoltán 2 frt 40 kr.
 Jósika: Abafi. (Jósika regényei 1-2) 1 frt.
 Katona: Bánk-bán (Jeles írók 22) 80 kr.
 Kemény: Zord idő. 3 frt.
 Kisfaludy K.: A kérők 30 kr.
 — Csalódások (J. I. 26) 30 kr.
 — Tihamér (O. K.) 20 kr.
 Kölcsey versei (O. K.) 50 kr.
 Magyar népdalok. (N. Múz.) 50 kr.
 Pázmány: Egyh. beszédek. (J. I.) 60 kr.
 Petrarca: Szonettjei. (O. K.) 80 kr.
 Salamon: Magyarország a török hódítás korában 2 frt.
 Shakespere: Coriolán (J. I.) 60 kr.

Shakespere: Julius Caesar (J. I.) 60 kr.
 — Macbeth (J. I.) 50 kr.
 Sophokles: Antigone. (J. I. 20) 50 kr.
 Teleki: Kegyelez. (O. K. 197-200) 40 kr.
 Tompa: Elbeszélő költemények és Virágregék. (Népkiad.) 2 frt.
 Vas Gereben: Nagy idők 2 frt.
 Vörösmarty: Csongor és Tünde. (J. I. 46) 60 kr.
 — Zalán futása 1 frt.
 — Két szomszédvár. (J. I. 29) 50 kr.
 — Eger (O. K.) 30 kr.
 Zrínyiás (O. K. 349) 60 kr.

VII. osztály.

Arany: Zrínyi és Tasso. 50 kr.
 — Az elveszett alkotm. 50 kr.
 Berzsenyi: Ódái. (J. I. 24) 50 kr.
 Bessenyei: A philosophus (O. K.) 30 kr.
 Csokonai: Dorottya (O. K. 1-2) 20 kr.
 Gvadányi: Peleskei notárius (O. K.) 30 kr.
 Gyöngyösi: Murányi Vénus és Ke-mény János.
 Kármán: Fanny hagyományai (O. K.) 20 kr.
 Kazinczy versei (O. K.) 30 kr.
 Kemény: Rajongók 3 frt.
 Kisfaludy: Iréne. (Jeles írók 55) 50 kr.
 — Himfi szerelmei I. II. (O. K.) 80 kr.
 Kölcsey elbeszélései (O. K.) 20 kr.
 Körner: Zrínyi. (O. K. 142-144) 30 kr.
 Mikos: Törökország levelei. (Jeles írók 17) 80 kr.
 Milton: Elveszett parad. (O. K.) 80 kr.
 Szász K.: Nibelungok. 3 frt 40 kr.
 Szigligeti: Csikós. (O. K. 270) 30 kr.
 — Trónkereső. (O. K. 255-257) 30 kr.
 — Liliomfi. (O. K.) 20 kr.

VIII. osztály.

Arany: Kisebb költemények 5 frt.
 — Toldi szerelme. 2 frt.
 — Buda halála 60 kr.
 Beöthy Zs.: Horatius és Kazinczy 60 kr.
 Carlyle: Scott (O. K.) 20 kr.
 Csengery: Tört. tanulm. 1 frt.
 Csiky: Nagymama. (O. K.) 30 kr.
 Czuczor: Botond. (J. I. 31) 40 kr.
 Eötvös: Falu jegyzője. 4 frt 50 kr.
 — Karthausi 3 frt.
 Erdélyi: Pályák és pálmák. 3 frt.
 Faludi: Nemes urfi. (Jeles írók 39) 60 kr.
 Gaal: Peleskei notárius (O. K.) 40 kr.
 Gyulai: Emlékbeszédek 2 frt.
 — Széchenyi mint író. (O. K. 322) 20 kr.
 — Vörösmarty eletrajza 1 frt 50 kr.
 — Katona és Bánkbánja 2 frt.
 Kemény: Özvegy és leánya. 2 frt 50 kr.
 — Gyulai Pál 4 frt 50 kr.
 Madách: Ember tragédiája. 50 kr.
 Riedl: M. irod. főirány (O. K.) 30 kr.
 Vörösmarty: Lyrai költem. 4 frt 20 kr.
 — Az áldozat (O. K.) 30 kr.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL tölgymnasiai tanár.	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	KIADÓHIVATAL: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Egész évre... 4 frt 80 kr.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Mejelenik minden vasárnap.		

A "CYNTHIA" HAJÓTÖRÖTTJE.

Irták: Jules Verne és André Laurie.

Átdolgozta Gaal Mózes. 28

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

A Párisból jött levél.

És a mint írta, írta ezt a levelet, a szeméi meg-
teltek könnyel.

Erik azóta, hogy Stockholmba haza érkezett, minden áldott nap egy rakás levelet kapott a világot minden tájékaról. A tudós társulatok, valamint egyes emberek szerencsét kívántak neki, elhalmozták öt dícsérettel, kitüntetésekkel, megválasztották dísz-tagnak.

Egy napon két levelet kapott Párisból. Az egyiket a Francia Földrajzi Társaság küldötte, felajánlotta neki és társainak dísz-oklevelét abból az alkalomból, hogy a sark-körül utat, a mely eddig még senkinek sem sikerült, megtették.

A másik levél pecsétje első pillantásra feltűnt Eriknek.

E. D. betűk, körülötte pedig ez a két szó *Semper idem*.

Ugyanez a két betű és jelmondat állott a levél-papír egyik felén is. Durrieu úr írta ezt a levelet; szóról-szóra így hangzott:

— Kedves fiam, hadd szólítsam önt így már előre is. Épen az imént olvastam el az ön élet-rajzát, melyet egyik svéd lapból fordított valaki francziára. A mit olvastam, az egész valómból kiforgatott. Ha igaz, hagy önt ezelőtt huszonkét évvel egy noroéi halász fogta ki a tengerből Bergen környékén, hogy a böleső, melyben feküdt, egy bójára volt kikötve, s a bóján *Cynthia* név állott; s hogy ez a hajó 1858 október havában a Féroé sziget tájékán hajótörést szenvedett, s hogy önt főleg annak a matrónának a felkeresése vezérelte, midőn a sarki expedízióra elindult... Óh, ha ez mind szóról-szóra igaz, (s mit nem adnék, ha csakugyan igaz volna!) kérve-kérem, rögtön táviratilag tudasson engemet. Minden pillanat drága, ó siessen, siessen!

Mert ha igaz, úgy tudd meg, hogy te az én édes unokám vagy!... Kimondhatatlan gyönyörűség még csak gondolatnak is!... Az én unokám, a kit évek óta siratok, a kinek a halála martir-kinokkal töltötte el huszonkét év óta egyetlen, drága leányomnak a szívét... A *Cynthia* temette el keserves, hosszú özvegyiségek egyetlen napsugarát, reményét, vigaszát...

Ha te volnál... ó ha te volnál a miénk, te a dicső, jeles ifjú...! Boldogságnak talán igen sok is volna! Nem is merek addig reá gondolni, míg bizonyosságot nem tudok... Az életrajz minden adata megegyezik a szomorú esemény adataival. Igaznak kell lennie, hiszen néhai vöm szakasztott másának látszottál, mikor Brestben először megláttalak. Úgy megszerettek első látásra...! Lehetetlenség, hogy ne lennél az én unokám.

Egyetlen szót kérek feleletül, de rögtön!... Míg az a szó meg nem érkezik, addig nem élek, nem akarok élni. Esdve kérlek, fiam, siess a válaszszal. Huszonkét évi szenvedésünk nevében kérlek, tudass azonnal.

Durrieu E.

volt nagykövet. Páris, Varennes-utca 104.

E levélhez a következő irat volt csatolva. Erik dobogó szívvel olvasta, mohó kíváncsiság szállotta meg.

«Új-Orléansban voltam franczia nagykövet, midőn leányom: Katalin feleségül ment egy Durrieu György nevű franczia fiatal emberhez; távoli rokonunk volt, ő is bretagnei. Durrieu György bányamérnök volt. Azért jött Amerikába, hogy egy újonnan felfedezett petrolumforrást kikémleljen; számított arra, hogy évekig ott marad. Eljárt a házamhoz, s mint honfitársamat, rokonomat, s különben is művelt ifjút szívesen fogadtam, apja gyermekkori kedves barátom volt. Később megkérte leányom kezét s én szívesen rájuk adtam az áldásomat. Házasságuk után rövid időre engem váratlanul a rigai követ-séggel bíztak meg, el kellett hagynom Amerikát, vöm azonban ott maradt az Egyesült-Államokban, fontos érdekek kötötték oda. El kellett leányomtól válnom. Kis fiuk született épen akkor,